

Kaksikielinen sairaanhoitaja- tutkinto Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa

– Kannustamista, yhteistyötä ja eri asioiden selittämistä

Niina Ervaala (toim.)

Niina Ervaala (toim.)

Kaksikielinen sairaanhoidajatutkinto Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa

– Kannustamista, yhteistyötä ja
eri asioiden selittämistä

XAMK KEHITTÄÄ 226

KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU
KOTKA 2023

© Tekijät ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Kannen kuva: Pihla Liukkonen
Taitto ja paino: Grano Oy
ISBN: 978-952-344-552-9 (nid.)
ISBN: 978-952-344-553-6 (PDF)
ISSN: 2489-2467 (nid.)
ISSN: 2489-3102 (verkko)

julkaisut@xamk.fi

TIIVISTELMÄ

Tämä julkaisu kuvaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) kaksikielistä sairaanhoitajatutkintoa. Julkaisu on tarkoitettu Kymenlaakson sosiaali- ja terveysalan toimijoille sekä kaikille kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja kansainvälisestä opiskelusta kiinnostuneille.

Kaksikielinen sairaanhoitajatutkinto on suunniteltu vastaamaan Kymenlaaksossa-kin ilmenevään kansainväliseen ongelmaan, sairaanhoitajapulaan. Julkaisu huomioi Kymenlaakson sosiaali- ja terveystarpeiden ja erityispiirteet ja kuvaa niitä toimia, joilla juuri tällä alueella pystytään vastaamaan kasvaviin terveystarpeisiin kouluttamalla ja työllistämällä alueelle muun muassa sairaanhoitajia. Julkaisu kuvaa myös ensimmäisen opiskeluvuoden aikana saatuja kokemuksia.

Kaksikielisen tutkinnon suunnittelu aloitettiin kehittämällä opetussuunnitelma, jossa on huomioitu ammattiaineiden lisäksi intensiivinen suomen kielen opetus. Koulutuksen tarkoituksena on, että kolmen ja puolen vuoden opintojen aikana ei-suomenkieliset opiskelijat oppivat sairaanhoitajan taitojen lisäksi sairaanhoitajan työssä vaadittavan suomen kielen taidon. Tutkinnon opiskelijavalinnat on toteutettu ammattikorkeakoulujen yhteisillä valintakokeilla. Terveysalan

hakijoilta testataan kokeessa päätöksenteko-, matemaattiset- ja tunneälytaidot sekä eettiset taidot ja englannin kielen taidot. Kansainvälisissä opiskelijavalinnoissa tulee myös huomioida globaalit eettiset kysymykset.

Ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen opettajat, opiskelijat ja harjoitteluiden ohjaajat kuvaavat kokemuksiaan moninaisiksi. Monelle opettajalle ja harjoittelun ohjaajalle kahdella kielellä, englanniksi ja suomeksi, opettaminen ja ohjaaminen on ollut uutta. Myös ammattiaineiden ja kielten opettajien yhteistyöhön on löytynyt hyviä toimintatapoja. Opiskelijat kuvaavat opiskelua antoisaksi ja mielenkiintoiseksi. Kulttuuriset erot ovat rikastuttaneet sekä opiskelijoiden että opettajien arkea. Yksi suurimmista haasteista kansainvälisten opiskelijoiden opetuksessa on tutkimusten mukaan harjoittelut. Niiden onnistuminen tai epäonnistuminen vaikuttaa voimakkaasti opiskelumotivaatioon. Julkaisussa kuvataan ensimmäisen harjoittelun kokemuksia, haasteita ja onnistumisia. Parhaimmillaan onnistunut harjoittelu johtaa opiskelijan työllistymiseen, joka puolestaan auttaa opiskelijaa integroitumaan Kymenlaakson alueelle.

Asiasanat: sairaanhoitajakoulutus, monikulttuurisuus, kaksikielisyys, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

ABSTRACT

This publication describes and explores the impact of the bilingual nursing degree at the South-Eastern Finland University of Applied Sciences (Xamk). The publication is intended for those working in the social and health care field in Kymenlaakso, as well as anyone interested in cultural diversity and international studies.

The bilingual nursing degree was designed to address the international problem of the shortage of nurses, which also exists in Kymenlaakso. The publication emphasizes the need and special characteristics of social and health care services in Kymenlaakso. It describes actions taken to respond locally to the growing health care needs, e.g., by training and employing nurses. The publication presents the experiences of staff and students of the first year of studies.

The programme was planned by developing a curriculum that strongly emphasizes Finnish language studies alongside professional subjects. The purpose of the education was that during 3.5 years of studies, in addition to the skills of a nurse, non-Finnish-speaking students learn the necessary Finnish language skills required in the profession. The student selections were conducted using the joint digital entrance exam of the Finnish Universities of Applied Sciences.

In the exam, healthcare applicants are tested for reasoning, English, mathematical, ethical, and emotional intelligence skills. International student selections should also take into account global ethical issues.

After the first year of studies, teachers, students, and clinical training supervisors described their experiences as diverse. For many teachers and supervisors, using two languages was a new experience. The cooperation between nursing and Finnish language teachers has created many good practices. Students described studying as rewarding and interesting. Cultural differences have enriched the everyday lives of both students and teachers. According to previous studies, one of the biggest challenges in the education of international students is clinical training. Success or failure strongly influences motivation for studying. This publication describes the experiences, challenges, and successes of the first clinical training. At best, successful clinical training leads to the student's employment, which helps them to integrate into the Kymenlaakso region.

Keywords: Bachelor of Healthcare, nursing education, multiculturalism, bilingual, South-Eastern Finland University of Applied Sciences

ESIPUHE

Sosiaali- ja terveysalan osaajapula on kärjistynyt viime vuosina koko Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön arvioissa vuoteen 2035 mennessä Suomessa tarvitaan noin 200 000 uutta työntekijää sosiaali- ja terveyspalveluihin. Myös Kymenlaakso ja Etelä-Savo kärsivät sote-alan henkilöstön riittämättömyydestä. Palveluiden kysyntää lisää väestön ikääntyminen, ja tähän on osaltaan vaikuttanut myös koronapandemia. Vaikka pulmia sote-alan työvoiman saatavuudessa on ennakoitu jo pitkään, on viimeaikainen kehitys, erityisesti hoitotyössä, ollut yllättävän nopeaa.

Osaratkaisuja hoitotyön osaajapulaan ovat kansainvälinen rekrytointi ja työperäinen maahanmuutto. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan useissa sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmissä ulkomaisen työvoiman osuus on noin 3–4 %. On nähtävissä, että kansainvälisen rekrytoinnin tarve kasvaa merkittävästi. Työ- ja elinkeinoministeriön selvityksessä hyvinvointialueet arvioivat kansainvälisen rekrytoinnin tarpeen seuraavien kahden vuoden aikana olevan noin 20 % koko henkilöstön lisästarpeestaan ja suuret yksityiset toimijat arvioivat vastaavasti noin 18 %. Kansainvälistä työvoimaa tarvitaan erityisesti lähihoitajiksi ja sairaanhoitajiksi. On selvää, että kansainvälisten sote-alan ammattilaisten sijoittaminen Suomen työelämään edellyttää uusia ja vaikuttavia toimia myös koulutussektorilta.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu aloitti kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen, *Bachelor of Health Care*, syksyllä 2022 Kotkan

kampuksella vastatakseen lisääntyvään sairaanhoitajien osaajapulaan Kymenlaaksossa. On tiedossa, että onnistuneen kansainvälisen rekrytoinnin esteenä on usein puutteellinen kielitaito. Tässä tutkintokoulutuksessa kieltenopetus on integroitu vahvasti hoitotyön sisällöllisiin opintoihin ja käytännön harjoitteluun. Opiskelun voi aloittaa ilman suomen kielen taitoa. Opetus aloitetaan englannin kielellä, ja opintojen edettäessä opetus suomen kielellä lisääntyy. Tavoitteena on, että valmistuttuaan opiskelija voi työllistyä Suomeen ja hallitsee suomen kielen niin, että hän voi toimia sairaanhoitajan työssä. Koulutus mahdollistaa eettisesti kestävänsä kansainvälisen työvoiman rekrytoinnin työnantajille.

Tässä julkaisussa kuvataan monipuolisesti kokemuksia Kotkan kampuksen kansainvälisen sairaanhoitajakoulutuksen ensimmäisestä vuodesta. Artikkelit käsittelevät muun muassa opetussuunnitelman kehittämistä, opiskelijavalintojen eettisyyttä, Kymenlaakson alueelle integroitumista, opiskelijoiden kokemuksia opiskelusta ja suomen kielen oppimisen malleja. Julkaisu on tarkoitettu sote-alan ammattilaisille, alan kouluttajille sekä kaikille kansainvälisyydestä ja monikulttuurisuudesta kiinnostuneille. Julkaisun laatijoiden toiveena on, että julkaisu tarjoaa lukijoilleen kehittämisideoita kansainvälisten koulutusten suunnitteluun ja toteutukseen sekä myös virikkeitä omaan työhön.

Koulutusalojohtaja
Katri Ryttyläinen-Korhonen

KIRJOITTAJAT

SARI ENGELHARDT,

th, TtM, lehtori, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, terveysalan ja ensihoidon yksikkö

NIINA ERVAALA,

sh, TtT, yliopettaja, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, terveysalan ja ensihoidon yksikkö, OrcID: 0000-0001-9941-1501

ANNE KYLMÄLÄ,

esh, VTM, sosiaalipsykologi,
lehtori, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, terveysalan ja ensihoidon yksikkö

ANNA-LIISA LUOVA,

FM, suomen kielen ja viestinnän lehtori, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, yhteisten opintojen yksikkö

JUSSI MÄHÖNEN,

shYAMK, lehtori, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, terveysalan ja ensihoidon yksikkö

ANITA NÄSLINDH-YLISPANGAR,

esh, FT, yliopettaja, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, terveysalan ja ensihoidon yksikkö, OrcID: 0009-0003-1369-251X

KATRI RISSANEN,

shAMK, TtM, lehtori, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, terveysalan ja ensihoidon yksikkö

SARI VIRKKI,

sh, KM, lehtori, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, terveysalan ja ensihoidon yksikkö

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ.....	5
ABSTRACT.....	6
ESIPUHE	7
KIRJOITTAJAT	8
JOHDANTO	10
Niina Ervaala	
OSA 1: HYVIN SUUNNITELTU ON PUOLIKSI TEHTY	
KAKSIKIELISEN OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN JA KEHITTÄMINEN XAMKISSA.....	12
Sari Virkki, Anna-Liisa Luova	
KANSAINVÄLISTEN OPISKELIJAVALINTOJEN EETTISET VASTUUT.....	18
Niina Ervaala	
OSALLISUUS JA HOITOTYÖN KOULUTUS ALUEELLISEN INTEGRAATION TUEKSI ...	22
Anita Näslindh-Ylispangar	
OSA 2: KOKEMUKSIA RIKKAAMPANA ETEENPÄIN	
UUTTA LUOMASSA – NURSING XAMK -MIETTEITÄ ENSIMMÄISESTÄ VUODESTA.....	30
Jussi Mähönen, Anita Näslindh-Ylispangar	
MINUN MIELESTÄNI TÄRKEIN IHMISOIKEUS ON OIKEUS OPISKELUUN. MITÄ OLISIT ITSE VASTANNUT? – OPETTAJAN PÄIVÄKIRJAMERKINTÖJÄ SYKSYLTÄ 2022	35
Katri Rissanen	
SUOMEN KIELEN OPPIMISEN MAHDOLLISUUKSISTA JA MAHDOTTOMUUDESTA	42
Anna-Liisa Luova	
KAKSIKIELISEN SAIRAANHOITAJAOPISKELIJAN HARJOITTELUN OHJAAMINEN.....	49
Anne Kylmälä	
OPINNÄYTETYÖ OSANA SAIRAANHOITAJATUTKINTOA.....	57
Sari Engelhardt	
PÄÄTÄNTÖ	61
Niina Ervaala	

JOHDANTO

Niina Ervaala

”Niin maailma muuttuu Eskoseni” on tuttu lausahdus Aleksis Kiven Nummisuutareista. Maailma todellakin muuttuu, ja se näkyy myös terveysalalla. Kansainvälisen sairaanhoitajapulan on ennustettu vain pahenevan tulevina vuosina, ja ihmisten terveyspalvelutarpeiden on ennustettu kasvavan. Kymenlaakson alue ei ole välttynyt maailman muuttumiselta eikä terveyspalveluiden haasteelta. Kakkois-Suomen ammattikorkeakoulu on vastannut haasteeseen aloittamalla kaksikielisen sairaanhoitajatutkinnon, joka on tarkoitettu ulkomaalaisille, joilla on halua ja potentiaalia opiskella, työllistyä ja integroitua Kymenlaakson alueelle.

Ensimmäiset opiskelijat aloittivat opintonsa syksyllä 2022, ja olemme nyt monta kokemusta rikkaampia. Olemme tehneet kaksikielisessä sairaanhoitajatutkinnossa vuoden ajan monimuotoista yhteistyötä. Se ei rajaudu perinteiseen opiskelijan ja opettajan väliseen yhteistyöhön, vaan mukana on eri alojen opettajia, erilaisia tukipalveluita, hoitotyön toimijoita ja alueellisia toimijoita. Tämän julkaisun tarkoituksena on kuvata kokemuksia, joita monimuotoiset yhteistyöt ovat poikineet.

Julkaisun ensimmäinen osa ”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty” kuvaa kaksikieliseen sairaanhoitajatutkintoon valmistautumista. Siinä kuvataan, miten tutkintoon laadittiin oma, jopa kunnianhimoinen, opetussuunnitelma, miten opiskelijavalinnat suunniteltiin ja toteutettiin ja miten tutkinnon on ajateltu vastaavan juuri Kymenlaakson alueen erityispiirteisiin. Toisessa osassa ”Kokemuksia rikkaampana eteenpäin” kuvataan ensimmäisen vuoden kokemuksia. Monelle opettajalle vieralla kielellä opettaminen on ollut uutta, ja kielen lisäksi monet kulttuuriset näkökulmat ovat rikastaneet sekä opettajien että opiskelijoiden arkea.

Julkaisu on tarkoitettu Kymenlaakson sosiaali- ja terveysalan toimijoille sekä kaikille kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja kansainvälisestä opiskelusta kiinnostuneille. Julkaisun tavoitteena on osoittaa kaksikielisen sairaanhoitajatutkinnon tarve ja sen valtava potentiaali vastata alueellisiin työvoimahaasteisiin sekä vähentää kansainvälisiin opiskelijoihin, opettamiseen ja oppimiseen liittyviä ennakko-oletuksia. Koska niin se vaan on, että maailma muuttuu.

**OSA 1:
HYVIN SUUNNITeltu
ON PUOLIKSI TEHTY**

KAKSIKIELISEN OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN JA KEHITTÄMINEN XAMKISSA

Sari Virkki, Anna-Liisa Luova

Kaksikielisen sairaanhoitajatutkinnon, jota kutsumme Nursing-ryhmäksi, opetussuunnitelman laatimisessa perustana oli Xamkin suomalaisen sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelma. Opiskelijat saavat saman tutkinnon, jolloin samat valtakunnalliset osaamisvaatimukset (Kinnunen & Laukkanen 2020), EU-direktiivit (2013/55/EU) ja nykypäivän terveydenhuollon tarpeet sekä tulevaisuuden visiot on otettava huomioon. Näin varmistetaan, että tulevat sairaanhoitajat saavat asianmukaisen koulutuksen ja valmiudet toimia terveydenhuollon moninaisissa tehtävissä erikoissairaanhoidon eri erikoisaloilla, perusterveydenhuollossa, avoterveydenhuollossa, kotisairaanhoidossa, yksityissektorilla, kolmannen sektorin tehtävissä, yrittäjänä tai kansainvälisissä työtehtävissä.

Kaksikielisyyden osalta käytimme suunnittelun perustana Toiminnallisesti kaksikielinen sairaanhoitajakoulutus (TOKASA) -hankkeen ajatusta koulutuksen toteuttamisesta siten, että opintojen edetessä englanninkielisen opetuksen osuus pienenee ja suomen kielen lisääntyä. TOKASA-hanke käynnistyi Suomessa vuonna 2021, ja sitä rahoitetaan

vuoteen 2024 asti opetus- ja kulttuuriministeriön Talent Boost -ohjelmasta. Hankkeessa Metropolia-ammattikorkeakoulu ja Tampereen ammattikorkeakoulu lähtivät yhteistyössä kehittämään ja pilotoimaan mallia, jossa tavoitteena on, että valmistuvalla sairaanhoitajalla on valmiudet työskennellä suomen kielellä suomalaisessa terveydenhuollossa. (TOKASA 2023.)

Sairanhoitajan opinnoilla vastuulliseksi ammattilaiseksi

Sairanhoitajan ammattikorkeakoulututkinto on 210 opintopistettä, ja opiskelu kestää 3,5 vuotta. Opetussuunnitelma rakentuu ydinsaamisesta ja täydentävästä osaamisesta, jotka koostuvat eri opintokokonaisuuksista. Opintojen alussa opiskellaan ihmisen anatomiaa, fysiologiaa ja patofysiologiaa, kliinisen hoitotyön taitoja, potilas- ja tietoturvallisuutta, etiikkaa, lääkehoitoa sekä näyttöön perustuvaa hoitotyötä, johon sairaanhoitajan asiantuntijuus rakentuu. Suomenkielisissä opetussuunnitelmissa kieliopintoja ovat viestintätaidot, englanti ja ruotsi.

Opiskelijat perehtyvät eri opintokokonaisuuksissa sairaanhoitajan työn eri osa-alueisiin, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöön, ohjaukseen, terveyden edistämiseen, ravitsemukseen, sairauksien ennaltaehkäisyyn, hoitoon ja kuntoutukseen, kulttuurin merkitykseen ja digitaalisiin ratkaisuihin. He oppivat arvioimaan potilaan tilaa systemaattisesti erilaisissa tilanteissa ja yksiköissä, tekemään hoitosuunnitelmia, toteuttamaan hoitoa sekä arvioimaan sitä.

Koulun harjoittelu- ja simulaatiotunneilla sekä harjoitteluissa työelämässä sovelletaan näyttöön perustuvaa teoriatietoa käytäntöön monilta eri hoitotyön alueilta, kuten sisätautien hoitotyöstä, kirurgisesta, perioperatiivisesta ja gerontologisesta hoitotyöstä sekä mielenterveys-, päihde-, akuutti- ja teho-, perhe- sekä vastaanotto- ja kotisairaanhoitotyöstä. Työelämässä tapahtuvaa harjoittelua opintoihin kuuluu 75 opintopistettä eli 50 viikkoa. Harjoittelut toteutetaan keskimäärin 5–10 viikon pituisina jaksoina erilaisissa terveydenhuollon yksiköissä sairaanhoitajan työtehtäviin perehtyen.

Opetussuunnitelmassa korostetaan myös tutkimus- ja kehittämistoiminnan merkitystä. Opiskelijat oppivat oman alan keskeisiä tutkimus- ja kehittämismenetelmiä, tutkimus- ja kehittämisprosessin vaiheet, eettiset periaatteet ja tieteellistä raportointia. Opiskelijan omassa opinnäytetyöprosessissa näitä tietoja ja taitoja sovelletaan. Sairaanhoitajan johtamisosaaminen -opintopakso antaa valmiuksia vastuulliseen, kustannustietoiseen, kehittyvään ja yrittäjämäiseen työskentelyyn. Täydentävissä opinnoissa opiskelija voi valita itseään kiinnostavia ammattia syventäviä opintopaksoja.

Sairaanhoitajan työ on vastuullista ja itsenäistä. Sairaanhoitaja vastaa potilaiden hyvinvoinnista. Työ edellyttää hyviä teoreettisia tietoja ja taitoja, joita on osattava soveltaa käytäntöön joustavasti erilaisissa, nopeasti muuttuvissa hoitotilanteissa. Hyvät organisointi-, päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaidot ovat tarpeen. Erityistä huolellisuutta vaaditaan lääkehoidossa, potilaan tilan arvioinnissa, erilaisissa toimenpiteissä ja erilaisen apuvälineiden ja laitteiden käytössä.

Sairaanhoitajan työtä ohjaavat lait, säädökset, suositukset sekä alan eettiset säännöt. Keskeisenä on ihmisarvon kunnioittaminen. Työ edellyttää hyviä vuorovaikutustaitoja erilaisten potilaiden kohtaamisessa sekä yhteistyötaitoja. Asiakkaiden ja työyhteisöjen monikulttuurisuus edellyttää kielitaitoa. Terveydenhuollon kenttä sekä alan menetelmät kehittyvät jatkuvasti, joten oman osaamisen varmistaminen ja ylläpitäminen on tärkeää. Opetussuunnitelmalla taataan, että saavutettu ydinosaaminen vastaa työelämän muuttuviin vaatimuksiin.

Tämä edellä kuvattu oli lähtökohtana kaksikielisen opetussuunnitelman laatimisessa. Erona suomenkieliseen opetussuunnitelmaan oli, että kieliopinnoissa on vain suomen kielen opintoja ja niitä tuli olla enemmän. Suomen kieliopinnojen osuudeksi tuli 25 opintopistettä. Kieliopinnojen lisäys vaati vastaavasti tiivistämään muuta opetusta. Ydinosaamisen sisällöt ovat samat. Opintopaksoja yhdisteltiin eri tavoin ja joissakin opintopaksoissa rajausta tehtiin harkiten ydinasiaan keskittyen. Täydentävissä teoriaopinnoissa yksi valinnainen ja yksi ammattia syventävä opintopakso jäivät pois.

Kieli- ja viestintäopinnot

Kun opiskelijan äidinkieli ei ole suomi, ovat kieli- ja viestintäopinnot keskeinen osa opintoja. Nursing-koulutuksen tavoitteena on tuottaa sairaanhoitajia Suomeen, ja se näkyy myös opetussuunnitelman tasolla. Suomen kielen opinnoille on varattu opintokokonaisuudesta 25 opintopistettä. Se tarkoittaa, että suomea opiskellaan joka lukukaudella läpi opintojen. Lisäksi opiskelijat voivat halutessaan opiskella lisää suomea tutkinnon ylittäviin opintoihin.

Ensimmäisessä opetussuunnitelmassa suomen opiskelu on kirjattu erillisiksi opintojaksoiksi Suomi 1 – Suomi 5. Yksi lähtökohta kirjaukselle oli se, että Xamkissa kieliopinnot ovat perinteisesti olleet erillisiä opintojaksoja. Opetustarjonnassa on joitakin opintojaksoja, joissa kieli- ja viestintäopinnot ovat 1–2 opintopisteen osa viiden opintopisteen kokonaisuudesta, mutta niitä on edelleen melko vähän. Toinen lähtökohta on se, että opiskelijalla on mahdollisuus hakea kerran vuodessa suomen kielen opintoihin perustuvaa stipendiiä. Stipendisumma on yhteensä 200 euroa vuodessa jokaista suoritettua viittä opintopistettä kohden. Erilliset suomen opintojaksot helpottavat opinto- toimistoa stipendiehtojen täyttymisen todentamisessa. Lisäksi erilliset opintojaksot saattavat auttaa opiskelijaa hahmottamaan, minkä verran hän on opiskellut suomen kieltä ja millä taitotasolla hän opinnoissaan on.

Kieliopintojen erottaminen hoitoalan opinnoista saattaa ohjata ajattelua siihen, että suomen kieli on erillään hoitoalan osaamisesta, vaikka näin ei tosiasiaassa ole: kielen hallinta on keskeinen osa hoitajan ammat-

titaitoa ja sitoutuu myös osaksi alakohtaista osaamista. Nursing-koulutuksessa hoitoala huomioidaan kielen opetuksessa mahdollisuuksien mukaan alusta alkaen – arjen kielitaitoa kuitenkin unohtamatta. Esimerkiksi kehon osia, potilaan ohjausta ja työelämän viestintää harjoitellaan tässä koulutuksessa kielen tunneilla jo varhain, jotta opiskelijat saavat tarvittavaa sanastoa ja fraasistoa työharjoitteluihin. Yleiskielitaitoa ei kuitenkaan saa unohtaa, sillä se tukee opiskelijan arkea ja mahdollistaa osallistumisen yleiseen kielitutkintoon (YKI-testi) opintojen päätyttyä. Esimerkiksi sää, liikkuminen ja päivittäinen asiointi ovat aiheita, jotka tukevat opiskelijan kiinnittymistä Suomeen, vaikka eivät aiheina aivan suoraan hoitoalaan liitykään.

Opiskelijat aloittavat opintonsa pääasias- sa englanniksi, mutta suomen kieltä kuljetaan mahdollisuuksien mukaan rinnalla opintojen alusta asti. Aluksi se voi tarkoittaa esimerkiksi yksittäisten tuttu- jen sanojen käyttöä suomeksi englannin seassa ja jokapäiväisten arkirutiinien hoitamista suomeksi. Opetussuunnitelmaan ensimmäisen opiskeluvuoden opintojaksot on kirjattu englanniksi. Opintojaksojen nimien muuttaminen suomenkielisiksi opintojen loppupuolella voisi ohjata opettajia ja opiskelijoita lisäämään suomen kielen käyttöä opintojen edetessä. Koska ryhmässä on lähtötasoltaan erilaisia suomen kielen oppijoita (ks. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko s.a.), pitäisi suomen kieli muistaa osana arkitoimintoja ja opetusta, jotta kehittyvä kielitaito ei pääse taantumaan opiskelun alkuvaiheessa. Myös alkeiskielitaitoa tukee se, että suomen kieltä käytetään arkitilanteissa opiskelupäivän aikana.

Opetussuunnitelma muuttuu ja kehittyy

Ensimmäinen Nursing-ryhmälle laadittu opetussuunnitelma tehtiin nopealla aikataululla ja ilman aiempaa kokemusta. Esiin on noussut jo kehittämisehdotuksia, joiden pohjalta opetussuunnitelmaa parannetaan. Kaksikielisen opetussuunnitelman laatiminen on mahdollistanut suomenkielisen opetussuunnitelman tarkastelun ja tuonut esiin myös siihen kehittämisehdotuksia. Opetussuunnitelmassa tulee keskittyä ydinsisältöihin ja sitä kautta varmistaa ydinasian oppiminen ja ymmärtäminen.

Seuraavaa opetussuunnitelmaa laadittaessa voi saatujen kokemusten kautta löytää parempia ja toimivampia ratkaisuja opintokokonaisuuksiin, opintojaksoihin, ajoitukseen ja integrointiin. Nursing-ryhmässä on todella rikas kulttuurien sekoitus, johon yhdistetään suomalainen kulttuuri omine tapoineen, arvoineen ja lainsäädäntöineen. Opiskelijat joutuvat heti opintojen alusta alkaen peilaamaan omaa kulttuuritaustaansa suomalaisen yhteiskunnan ja terveydenhuollon normeihin. Nämä tulevat esiin muun muassa silloin, kun kliinistä hoitotyötä integroidaan käytännön harjoituksiin koululla. Suomen kielen opiskelu alkaa myös heti alusta, joten haasteita ei tältä ryhmältä ole puuttunut.

Opetussuunnitelmatasolla hoitoalan ja kielen integraatio voisi tulevaisuudessa näkyä enemmän. Olisi luontevaa, että osana hoitoalan opintojaksojen oppimistavoitteita olisi myös kielellisiä tavoitteita, kuten suomen kielen käyttöä tietyssä tilanteessa tai alakohtaisen sanaston hallintaa suomeksi.

Silloin jo opetussuunnitelma muistuttaisi opettajia siitä, että hoitoalan ja kielen kulluttaminen eteenpäin yhdessä ja yhteistyössä eri opettajien kesken on osa tätä koulutusta, eikä vastuu jäisi yksittäisen opettajan vallinnan varaan. Näin voisi toimia erityisesti niillä opintojaksoilla, jotka sisältävät käytännön potilastyötä. Suomen kielen opintojaksojen nimien ja sisältökuvausten muutos on tätä artikkelia kirjoittaessa jo vireillä, joten tulevina vuosina Nursing-koulutuksessa opiskellaan nimellisestikin hoitoalan suomea alkeista lähtien.

Opetussuunnitelman kieliopinnoissa huomattiin myös viestinnän opintojen puute. Xamkin kaikkiin koulutuksiin sisältyy viestinnän opintojakso joko englanniksi tai suomeksi. Nursing-koulutuksesta viestinnän opintojakso puuttuu, eikä sen keskeistä sisältöä ole lisätty osaksi muille opintojaksoille. Täysin ilman viestinnän opetusta mikään ryhmä ei jää, vaikka sisällytys tästä opetussuunnitelmasta puuttuukin. Seuraavassa opetussuunnitelmassa tilanne kuitenkin korjataan ja viestintä ja vuorovaikutus on mukana omana kokonaisuutenaan kieliopinnojen joukossa. Näin varmistetaan, että jokaisen opintoryhmän opiskelijoilla on riittävä kirjallisen ja suullisen viestinnän osaaminen niin opinnoissa kuin työelämässäkin.

Tulevaisuudessa myös opintojen rakennetta kannattaa mahdollisuuksien mukaan muokata huomioimaan opiskelijoiden kielitaidon kehittyminen opintojen myötä. Esimerkiksi ensimmäisinä opiskeluvuikkoina opiskelijat vasta tutustuvat suomen kieleen ja aloittavat kielen oppimisen, jolloin käytännön harjoitusten tekeminen suomen kielellä ei ole vielä mahdollista. Kun kielitaidolle on luo-

tu pieni pohja, esimerkiksi suomen kielen äänneiden hahmottaminen ja ripaus alan perussanastoa ja fraaseja, on kielen integrointi hoitoalan harjoituksiin jo paljon helpompaa. Opintojen edetessä yhteistyön mahdollisuudet lisääntyvät. Ihannetilanteessa suomen opinnot ja hoitoalan opinnot tukevat vahvasti toisiaan ja sisältävät samoja tilanteita ja fraaseja. Suomen tunneilla painotetaan tilannekohtaista kielen hallintaa, hoitoalan tunneilla taas kädentaitoja ja teknistä osaamista.

Toisaalta sairaanhoitajan opintoihin kuuluu myös laajoja tiedollisia kokonaisuuksia, joita tarvitaan alan ymmärryksen ja esimerkiksi potilaan tilan arvioinnin taustalle. Tällaisten teoreettisten kokonaisuuksien opetuksessa englannin kieli voikin olla hyvä ratkaisu, jotta opiskelija voi keskittyä tietokokonaisuuden omaksumiseen yhdellä kielellä. Itse tilanne asiakkaan tai potilaan kanssa voidaan taas harjoitella suomeksi, jotta käytännön kielitaito saadaan vastaamaan työelämän tarpeita. Tällöin myös koulutuksen nimen mukainen kaksikielisyys toteutuu aidosti opiskelijoita hyödyttävällä tavalla.

LÄHTEET

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU. Saatavissa: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti (europa.eu) [viitattu 8.6.2023].

Kielitaidon tasojen kuvausasteikko s.a. Opetushallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielitaidon_tasojen_kuvausasteikko.pdf [viitattu 29.5.2023].

Kinnunen, P. & Laukkanen, A. 2020. Yleissairaanhoitajan (180 op) osaamisvaatimukset ja sisällöt. Blogi.savonia.fi. 2020. Blogi. Päivitetty 15.1.2020. Saatavissa: <https://blogi.savonia.fi/ylesharviointi/2020/01/15/yleissairaanhoitajan-180-op-osaamisvaatimuslauseet-ja-sisallot-julkaistu/> [viitattu 8.6.2023].

TOKASA - Toiminnallisesti kaksikielinen sairaanhoitajakoulutus -hanke. Saatavissa: <https://www.tokasa.fi/> [viitattu 13.10.2023].

KANSAINVÄLISTEN OPISKELIJAVALINTOJEN EETTISET VASTUUT

Niina Ervaala

Englanninkieliset ja kaksikieliset hakukohdeet ovat olleet kansallisesti suosittuja (Vipunen 2023). Vuonna 2022 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) ensimmäiseen kaksikieliseen sairaanhoitajatutkintoon oli hakijoita yli 1 500, seuraavana vuonna 2023 hakijoiden määrä oli yli tuplaantunut (3 159). Kun hakijamäärää tarkastellaan suhteessa ryhmän kokoon, joka on 50, voidaan todeta, että kaksikielinen sairaanhoitajatutkinto on yksi Xamkin suosituimpia haku-kohteita.

Kansainvälinen opiskelijoiden rekrytointi ei ole eettisesti mutkatonta. Sen tulee olla vastuullista ja eettisesti kestävä. Jo valmiiksi koulutetun terveysalan henkilöstön kansainvälisellä rekrytoinnilla on opiskelijavalintoja pidempi historia. Näihin rekrytointeihin Maailman terveysjärjestö (WHO) on ottanut kantaa laatimalla terveysalan henkilöstön eettisen rekrytoinnin ohjeet (WHO 2010). Ohjeissa huomioidaan muun muassa kehittyvien maiden terveydenhuollon tilanne, rekrytoitavien yhdenvertainen kohtelu, terveysalan henkilöstön koulutus, terveyspalveluiden vastuullisuus sekä kansainvälinen yhteistyö. Vaikka ohjeet on laadittu koulutetun terveysalan henkilöstön rekrytointiin, niissä on useita elementtejä, jotka

voidaan huomioida myös terveysalan opiskelijoiden rekrytoinnissa. Tässä artikkelissa tarkastellaan vastuutamme valita alalle sopivat opiskelijat, vastuutamme mahdollistaa opiskelijoiden integraatio ja vastuutamme varmistaa globaalien osaajien riittävyys.

Vastuumme valita alalle sopivat opiskelijat

Kaksikielinen sairaanhoitajatutkinto vastaa osaltaan hoitotyön työvoimapulaan, ja sen tarkoituksena on kouluttaa sairaanhoitajia Suomeen ja erityisesti Kymenlaakson alueelle. Koulutuksen vastuulla on valita opiskelijoita, joilla on valmiudet opiskella sairaanhoitajiksi ja oppia riittävä suomen kielen taito opintojen ohella kolmessa ja puolessa vuodessa. Suomessa ammattikorkeakoulun opiskelijavalintoja on kehitetty jo usean vuoden ajan, jotta valintakokeet ovat yhdenmukaiset kaikille hakijoille. Kehittäminen aloitettiin suomenkielisiin tutkintoihin, ja se laajeni vuonna 2021 myös englanninkielisiin tutkintoihin. Valintakokeiden kehittäminen on pitkäjänteinen prosessi, johon osallistuu useita eri alojen asiantuntijoita eri korkeakouluista. Valintakokeiden valmistelussa, toteutuksessa ja ar-

vioinnissa käytetään hyödyksi monipuolisia tilastollisia menetelmiä, joilla varmistetaan kokeiden oikeellisuus, taso ja vaikeus.

Englanninkieliset valintakokeet ovat sisällöllisesti lähes yhdenmukaiset suomenkielisen valintakokeen kanssa, mikä lisää hakijoiden yhdenvertaisuutta. Valintakokeen sisältö määrittyy hakijan valitseman alan tai alojen mukaisesti. Terveysalan hakijat suorittavat valintakokeissa päätöksentekotaitojen, englannin kielen, matemaattisten taitojen, eettisten taitojen ja tunneälytaitojen osiot. (Ammattikorkeakouluun.fi 2023.)

Englanninkielisten kokeiden sisällöissä on huomioitu myös kulttuuriset näkökulmat, ja englannin kielen osaamista on testattu kirjallisen kokeen lisäksi haastatteluin. Koulujen vastuulla on valita kokeiden perusteella hakijat, joiden osaaminen sekä kielellisesti että sisällöllisesti mahdollistaa korkeakouluopiskelun. Valintakokeet eivät siis mittaa alalla koulutuksessa saatavaa osaamista, vaan valmiutta opiskella valitulla alalla.

Vastuullamme on mahdollistaa integraatio

Vahvistaaksemme alueellista työvoimaa meidän tulee vahvistaa alueellista pitovoimaa. On yleisesti tunnistettu, että integroitumisella yhteiskuntaan ja työllistymisellä on alueellisen pitovoiman näkökulmasta suuri merkitys (Euroopan neuvosto 2021). Integraatio ja työllistyminen edellyttävät vahvaa eri tahojen yhteistyötä, jota rakennetaan muun muassa opintoihin kuuluvien harjoittelujen yhteydessä. Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta heillä tulisi olla

yhä hyvät mahdollisuudet työllistyä alalle kuin muillakin opiskelijoilla tai valmistuneilla sairaanhoitajilla. Työllistymisen ja integraation suurimpana esteenä on kielitaito, jota pyritään vahvistamaan koko koulutuksen ajan. Kielitaito edellyttää koulutuksen lisäksi mahdollisuutta käyttää kieltä luontaisesti sosiaalisissa tilanteissa.

Puhuttaessa maahanmuutosta ja vieraskielisestä koulutuksesta ei voida välttää tarkastelemasta yhteiskuntamme kahtiajakautunutta keskustelua liittyen työperäiseen maahanmuuttoon. Keskustelussa tulisi huomioida yksilölliset, yhteiskunnalliset ja alakohtaiset näkökulmat. Suomen sairaanhoitajapulaa ei pystytä ratkaisemaan pelkästään lisäämällä suomenkielistä koulutusta. Tilastoista (Vipunen 2023) on nähtävissä, että hakijamäärät esimerkiksi suomenkielisissä sairaanhoitajatutkinnoissa ovat valtakunnallisesti laskeutuneet, eikä sairaanhoitajan työn vetovoima ole tällä hetkellä kovin suuri. Negatiivinen ilmapiiri työperäistä maahanmuuttoa kohtaan saattaa heikentää ulkomaalaisten opiskelijoiden integroitumista, jolloin riskinä on koulutetun henkilöstön valuminen Suomen ulkopuolelle.

Vastuumme varmistaa globaali osaajien riittävyys

Kansainvälisissä rekrytoinneissa on huomioitava kansainvälisesti etuoikeutettu asemamme. Hoitajapula on kansainvälinen haaste (Buchan & Catton 2023), ja kouluttaessamme sairaanhoitajia toisesta maasta vähennämme osaltamme kyseisen maan potentiaalia kouluttaa itselleen osaavia sai-

raanhoitajia (WHO 2010). Siinä missä terveydenhuolto on aikaisemmin keskittynyt rekrytoimaan jo koulutettuja sairaanhoitajia ulkomailta, opiskelijoiden rekrytointi ja kouluttaminen Suomessa ei vähennä jo koulutettujen sairaanhoitajien määrää lähtömaassa. Tästä huolimatta jokainen Suomeen rekrytoitu sairaanhoitajaopiskelija on pois lähtömaan sairaanhoitajapotentiaalista. Meidän tuleekin arvioida, mikä on näiden rekrytointien hinta erityisesti kehittyvien maiden kohdalla.

Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus on Suomesta katsottuna perusteltua vapauden ja ihmisoikeuksien näkökulmasta. Suomalaisen arvomaailman mukaisesti meillä on vapaus liikkua ja valita muun muassa asuin- ja työskentelypaikkamme. Kansainväliset rekrytoinnit, mukaan lukien opiskelijarekrytoinnit, eivät aina täytä vapauden käsitystämme. Onkin hyvä välillä pysähtyä tarkastelemaan, mikä lopulta motivoi hakijoita muuttamaan Suomeen. Meidän tulisi arvioida, onko koulutukseen hakeutumisen syy seikkailunhalu, Suomen koulutusjärjestelmän laatu, perheen elättäminen, haave

paremmasta elämästä vai jopa pako epäinhimillisistä olosuhteista. Syyt lähteä ovat moninaiset, ja ne asettavat ihmiset vapauden näkökulmasta eriarvoiseen asemaan: siinä missä seikkailunhaluinen opiskelija kerää kokemuksia, saattaa toinen opiskelija olla perheensä ainoa elättäjä, jonka valintoja sanelevat enemmänkin perheen selviytyminen kuin vapaaehtoisuus.

Lopuksi

Kansainväliset opiskelijavalinnat ovat monimuotoinen ilmiö, jota tulee tarkastella myös eettisyyden näkökulmasta. Eettisen keskustelun tulee olla avointa ja jatkuvaa. Sitä tulee käydä organisaatioiden eri tasoilla. Se alkaa yhteiskunnallisesta keskustelusta ja jatkuu yksittäisten organisaatioiden sisällä ja eri organisaatioiden yhteistyössä. Eettisen tarkastelun tarkoituksena ei ole antaa oikeita tai vääriä vastauksia, vaan auttaa meitä näkemään ne vastuut ja velvollisuudet, joihin sidomme itsemme rekrytoidessamme kansainvälisiä opiskelijoita vastaamaan Suomen terveydenhuollon työvoimapulaan.

LÄHTEET

Ammattikorkeakouluun.fi. 2023. Hakeminen. Saatavilla: Hakeminen – Ammattikorkeakouluun.fi.

Buchan, J. & Catton, H. 2023. Recover to rebuild - investing in the nursing workforce for health system effectiveness. Saatavilla: [icn_recover-to-rebuild_report_en.pdf](#).

Euroopan neuvosto. 2021. Model framework for an intercultural integration strategy at the national level. Saatavilla: [model framework for an intercultural integration strategy at the national level \(coe.int\)](#).

Vipunen. 2023. Korkeakoulujen hakeneet ja paikan vastaanottaneet. Saatavilla: [Excel Web Access - /fi-fi/Raportit/Haku ja valinta - korkeakoulu - live.xlsb \(vipunen.fi\)](#).

Who. 2010. Global code of practice on the international recruitment of health personnel. Saatavilla: [who global code of practice on the international recruitment of health personnel](#).

OSALLISUUS JA HOITOTYÖN KOULUTUS ALUEELLISEN INTEGRAATION TUEKSI

Anita Näslindh-Ylispangar

Kymenlaakson alueen erityispiirteitä sote-palvelujen näkökulmasta

Kymenlaakson alue on väestöltään monessa mielessä poikkeava, jos sitä verrataan muihin suomalaisen väestöön. Kymenlaakson hyvinvointialueen haasteita ovat olleet jo ennen soteuudistusta väestön ikääntyminen ja eläköityminen sekä voimakas tarve vastata ikääntyvien palveluihin osaavan henkilöstön turvin. Väestö ikääntyy tasaiseen tahtiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Tarvitaan henkilöstöä ikäihmisten palveluihin, mutta haasteen tuo se, että Kymenlaakson alueelle on ollut erityisen vaikea saada hoitavia käsipareja vanhusten palveluihin. Syynä on osaltaan se, että Kymenlaakso on kärsinyt muuttotappiosta. Se oli kokonaisnettomuutosta 1,6 % väestöstä. (Tilastokeskus 2021.)

Lisäksi Kymenlaakson alue kärsii väestön mielenterveysongelmista, ja osaavaa henkilökuntaa ei ole riittävästi. Tämä tuo haasteita hyvinvointialueen johtamiseen ja ennen kaikkea Kansallisen mielenterveysstrategia ja itsemurhaohjelma 2020–2030:n toteuttamiseen. Lisäksi tilastot osoittavat, että päihde- ja mielenterveyspalveluiden niin sanottujen raskai-

den palveluiden käyttömäärät ovat korkeat. Kymenlaaksossa vuonna 2019 avohoitokäynnit kasvoivat merkittävästi. Vuonna 2017 määrä 1000 asukasta kohden oli 591,9, kun vastaava luku vuonna 2021 oli 701,3. Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 18 vuotta täyttäneillä henkilöillä 1000 asukasta kohden vuonna 2021 oli vuonna 522,3 Kymenlaakson alueella, kun vastaavasti Helsingissä hoitopäiviä oli 120,1. (Sotkanet 2023.) Finsote 21:n tutkimuksen mukaan Kymenlaaksossa psyykkinen kuormittuneisuus näytti yleistyvän enemmän kuin muualla Suomessa. Mental Health Inventory -kysymyspatteristo mittasi ja arvioi psyykkistä kuormittuneisuutta tutkimuksessa. Myös huumeiden käytön tiedetään lisääntyneen alueella. Tämä on ilmennyt katukuvassa ja suoritetuista vesimittauksista. Alueella on myös tarvetta saada palveluja perheille, joissa sosioekonominen tilanne näkyy lastensuojelun palveluissa alakäisten lasten sijoitusten määrässä.

Kymenlaakson hyvinvointialueen johtamisessa on haasteita. Yllä mainittujen faktojen lisäksi alue on käynyt läpi kaksi organisaatiomuutosta: vuonna 2019 se aloitti Kymenlaakson ja 1.1.2023 alkaen Kymenlaakson hyvinvointialueena.

Suomalainen hyvinvointi 2022 ja integraatio

Yllä mainitut kuvaukset ovat riskinä ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien yhteiskunnalliselle ja sosiaaliselle integraatiolle. Eritoten hyvinvoinnin erot ja väestön monimuotoistuminen ovat tuoneet uudenlaisen tilanteen alueelle. Karvonen, Kestilä & Saikkonen (2022, 10–11) kuvaavat suomalaisten hyvinvointia kattavasti eri näkökulmista. Heidän mukaansa hyvinvoinnin eroja voidaan tunnistaa väestön sukupuolen, sosioekonomisen sekä etnisen taustan, mutta myös asuinalueen mukaisesti. Hyvinvoinnin terveyserot elävät sitkeästi väestössä, ja terveyserojen kaventaminen ja terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen saattaa kestää vuosia. Samalla väestön ikääntyminen tuo lisähaasteen, joka vaikutukseltaan on merkittävä niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin terveydellisesti. Ilmastonmuutos aiheuttaa haavoittuvassa asemassa olevalle väestölle, eritoten ikäihmisille, tautiriskejä ja esimerkiksi helteiden aikaan riskejä kuolleisuuteen. Ikääntyminen tuo myös haasteen palvelujen tarjoajille, kun osaavaa henkilöstöä ei ole riittävästi.

Hyvinvointiin ja hyvinvointipolitiikkaan tuo muutoksia myös maailmanpoliittinen tilanne ja sitä kautta maahanmuuttajien määrän kasvu. Nettomaahanmuutto on kasvattanut aina vuodesta 2007 väkilukua enemmän kuin syntyvyys. Kulttuurisesti ja etnisesti väestöimme tarvitsee uudenlaisia moninaisempia palveluja ja ennen kaikkea koulutusta. Maahan muuttanut väestö on heikoimmassa asemassa työmarkkinoilla Suomessa. Tilastokeskuk-

sen (2022) mukaan ulkomailla syntyneiden työllisyysaste vuonna 2021 oli 68,6 prosenttia ja Suomessa syntyneiden vastaava luku oli 73,5 prosenttia. Noin puolet maahan muuttaneista naisista on työssä. Vaikeudet työllistyä koskettavat eritoten siis naisia. (Nykänen, García-Velázquez, Yüksel, Kuusio & Rask 2022, 110–111.)

Maahanmuuttajia on siirtynyt Ukrainan sodan myötä myös Kymenlaaksoon. Sen itäinen sijainti on luonnollisesti selittävä tekijä. Tiedossa on, että maahanmuuttajista vain osa on jäänyt alueelle, sillä pääkaupunkiseutu on houkuttellut esimerkiksi ukrainalaisia maahanmuuttajia saamaan apua vaikeaan elämäntilanteeseen väliaikaisesti. Itä-Ukrainasta tulleet sotapakolaiset ovat jäämässä eri puolelle Suomea, ja länsi-Ukrainasta tulleet haluavat palata maahansa sodan päätyttyä. Maahanmuuttoviraston Maahanmuuton vuosi sekä juuri ilmestyneen Maahanmuuttoviraston toimintakertomuksen mukaan vuonna 2022 ennätysmäärä ihmisiä haki Suomeen turvaan Venäjän hyökättyä Ukrainaan (esim. Ukrainasta 47 000 hakemusta). Samalla työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä jatkoi kasvuaan ja moni Suomeen muuttanut osaja toi myös perheen mukanaan. Vuodelle 2023 ennustetaan Maahanmuuttoviraston tulevaisuusarvion mukaan (2023) tulevaksi 20 000 – 30 000 tilapäistä turvapaikanhakijaa Ukrainasta, vuonna 2024 ennusteluku on 10 000 – 15 000. Perinteisesti Suomeen muutetaan eniten työn, perheen ja opiskelun takia. Viime vuonna suurin Suomeen muuttanut ryhmä oli kuitenkin Venäjän hyökkäystä paenneet ukrainalaiset.

Yhteenvetoa ja kysymyksiä ratkaistavaksi Kymenlaakson alueen haasteellisesta tilanteesta

- Miten tarjota hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja kaikille väestön ryhmille ja samalla vähentää eriarvoisuutta?
- Miten edistää terveyttä ja hyvinvointia hyvinvointialueen strategian mukaisesti?
- Miten toteuttaa alueella Mielenterveysstrategiaa 2030, kun tilanne on poikkeuksellisen haasteellinen ja henkilöstöä ja osaamista ei ole tarjolla?
- Miten toteuttaa ikäihmisten palveluja?
- Miten vastata elintapaongelmiin ja ehkäistä riskikäyttäytymistä koskien liiallista alkoholin sekä huumeiden käyttöä toteuttaen samalla STM:n Päihde- ja riippuvuusstrategian suuntaviivoja?
- Miten saada Kymenlaakson alueen osaavaa henkilöstöä hoitotyön vahvistamiseksi?

Osallisuus voimavaraksi hoitotyön ja palvelujen kehittämiseen

Palvelujen tarjoajia ja hyvinvoinnin tuottajia edellytetään noudattamaan Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 -periaatepäätöstä, joka on jatkumoa Terveys 2015 -ohjelmalle. Periaatepäätöksen eräänä tavoitteena on suomalaisten hyvinvointi ja eriarvoisuuden vähentyminen vuoteen 2030 mennessä. Periaatepäätöksen keskeisenä päämääränä on turvata suomalaisten kestävä hyvinvointi kaikissa väestö- ja ikäryhmissä. Samalla edistetään tasa-arvoa ja kavennetaan terveyseroja. Sen painopistealueita ovat: ”1. Kaikilla ihmisillä on mah-

dollisuus osallisuuteen ja heillä on 2) hyvät arkiympäristöt, sekä 3) hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa ja palveluja, 4) lisäksi päätöksenteolla on vaikuttavuutta”. Periaatepäätöksen toimeenpanoa ohjaa ja seuraa ministeriöiden ja eri hallinnonalojen asiantuntijoista koostuva kansanterveyden neuvottelukunta. Periaatepäätöksen tavoitteena on vahvistaa kattavasti hyvinvoinnin lisäksi myös talousajattelua.

Tiedossa on, että osallisuuden kokemuksella on valtaisa merkitys psyykkiselle hyvinvoinnille, työkyvylle ja uskolle omaan osaamiseen. Osallisuuden kokemus lisää hyvää työkykyä, ja henkilö tekee myös hyvinvointia edistäviä valintoja edistämällä toimintakykyään. Osallisuuden edistäminen mahdollistaa ihmisen kasvun ja kehityksen hänen omilla ehdoillaan ja omien valintojen kautta. Onnistuneella osallistamisella ihminen tulee kuulluksi myös palveluiden suhteen, ja hän on osana yhteisöä, suhteessa omaan yhteisöön ja ympäristöön. Perheen ja yhteisöjen merkitys korostuu, ja se tuo tunteen yhteenkuuluvuudesta ja merkityksellisyydestä. Osattomuuden kokemus puolestaan edistää psyykkistä kuormittuneisuutta, yksinäisyyttä, köyhyyttä ja huonoa elämänlaatua. Köyhyys ja taloudellinen niukkuus lisäävät ihmisen kokemusta arvottomuudesta ja merkityksettömyydestä. (Karvonen, Kestilä & Saikkonen 2022, 94–115.)

Aiemmat kuvatut faktat alueen tilanteesta eivät ole toivottomia, vaan haasteellisia. Eri-laiset kehittämishankkeet voivat olla myös aluetta vahvistavia, jolloin saadaan osaamista johtamiseen haasteellisessa tilanteessa sekä uudenlaisia työvälineitä toiminnan ja johtamisen tueksi.

Hoitotyön koulutus ratkaisuna integraatioon ja sen myötä Kymenlaakson alueen hyvinvointiin

Suomen- ja englanninkielinen sairaanhoitajakoulutus *Bachelor of Health Care, Nursing* Kotkan kampuksella Xamkissa antaa mahdollisuuden valmistua sairaanhoitajan tutkintoon. Aikaisempaa koulutusta saaneille voidaan rakentaa yksilöllisiä opintopolkuja vastaamaan osaamistarpeeseen. Myös opinnot lähihoitajasta sairaanhoitajaksi voidaan mahdollistaa, samoin tarvittava täydennyskoulutus. Opintojen myötä opiskelijat kokevat osallisuutta ja ovat osana yhteiskuntaa aktiivisina toimijoina. Kun opiskelijat työllistyvät, he kiinnittyvät yhteiskuntaan, ja osallisuuden myötä heidän hyvinvointinsa ja terveytensä paranevat.

Se, miten väestö saadaan pysymään alueella, vaatii osallistavaa keskustelua ja kehittämistyötä. Kuten aiempikin tutkimus osoitti, asiat vievät oman aikansa, mutta tärkeitä on tunnistaa, että suunta, johon kehityskaarta ohjataan, on oikea. Ennen kaikkea palkkaukseen, asumiseen ja perhepolitiikkaan tulee satsata. Osallisuutta voidaan lisätä asiallisella tiedolla ja ymmärrettävillä faktoilla,

mutta koulutuskaan ei yksin takaa osallisuutta ja integraatiota, vaan opiskelun myötä saatu työpaikka, jossa työ koetaan merkitykselliseksi.

Eläkeläisten hoitajien mukaantulo palveluihin on osallistamisen yksi keino. Monella eläköityneellä hoitajalla on vielä hyvä terveys, valtava kokemus ja ammattitaito sekä kiinnostus omaan alaan. He voisivat myös olla mentoreina tuleville opiskelijoille ja hoitajille sekä siirtää viisasta hiljaista tietoa ja osaamista. Eläkeläishoitajat ovat voimavara ja apu hoitotyön kentille sekä opiskelijoiden tueksi. Työskentelyn tulee olla myös kannattavaa rahallisesti. Yksinäiset vanhukset ja syrjäytyneet voisivat saada eläkeläisistä, vapaaehtoisista sekä hoitotyön opiskelijoista omia tukihenkilöitä ja rinnalla kulkijoita. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen edistää myös osallisuutta ja kokemusta siitä, että on henkilönä merkityksellinen. Kymenlaakson hyvinvointialueen ratkaisuna on maahanmuuttajaperäinen työllistyminen sekä sotealan uudistettu koulutus takaamaan osaava henkilöstö.

Osallisuus syntyy siitä kokemuksesta, että yksilö on tullut hyväksytyksi yhteiskuntaan ja häntä arvostetaan. Meillä kaikilla on vastuu osallisuudesta!

LÄHTEET

Bachelor of Health Care, Nursing - Xamk. Saatavilla: <https://www.xamk.fi/en/degrees/bachelor-of-health-care-nursing/> [viitattu 22.5.2023].

Hedman, L., Ikonen, J., Leemann, L., Koskela, T., Martelin, T., Solin, P. Tamminen, N. & Parikka, S. Osallisuuden kokemus ja positiivinen mielenterveys työmarkkina-aseman ja kotitalouden rakenteen mukaan – FinSote 2019 -tutkimuksen tuloksia Tutkimuksesta tiiviisti 5/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-624-4> [viitattu 1.4.2023].

Isola, A-M. & Kukkonen, M. 2019. koskevia tuloksia. Gerontologia 1/2021, 103–106. Osallisuuden kokemus – ensimmäisiä koko aikuisväestöä koskevia tuloksia - pdf (journal.fi) [viitattu 24.1.2022].

Karvonen, S., Kestilä, L. & Saikkonen, P. 2022. *Johdanto. Teoksessa Karvonen, Kestilä & Saikkonen (toim.) Suomalaisten hyvinvointi 2022.* Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-996-2>.

Maahanmuuton vuosi 2022: Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikutti laajasti maahanmuuttoon. Maahanmuuttovirasto (migri.fi) [viitattu 26.5.2023].

Maahanmuuttoviraston toimintakertomus 2022 on julkaistu. Saatavilla: <https://migri.fi/-/maahanmuuttoviraston-toimintakertomus-2022-on-julkaistu>. [viitattu 25.5.2023].

Nykanen, S., García-Velázquez, R., Yüksel, H., Kuusio, H. & Rask, S. 2022. Työllisyys ja koettu elämänlaatu maahan muuttaneessa väestössä. Teoksessa Suomalaisten hyvinvointi 2022. Karvonen, Kestilä & Saikkonen (toim.) s. 110–111, THL.

Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta. 2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asetassa-olevien-osallisuus/tutkimus/osallisuusindikaattori-mittaa-osallisuuden-kokemusta> [viitattu 1.4.2023].

STM. 2021. Pähde- ja riippuvuusstrategia. Yhteiset suuntaviivat vuoteen 2030. pdf. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9891-9> [viitattu 13.2.2023].

Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus. Verkkojulkaisu. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus.

Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Tulevaisuusarviot Maahanmuuttovirasto. Saatavilla: <https://migri.fi/tulevaisuusarviot>. [viitattu 26.5.2023].

Valtioneuvoston Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 periaatepäätöksen toimintamalli. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-670-9> [viitattu 1.4.2023].

Vorma, Rotko, Larivaara & Kosloff. Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhaohjelma 2020–2030 - THL. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4139-7> [viitattu 12.4.2023].

YK: n Agenda 2030 tavoiteohjelma. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-670-9> [viitattu 1.4.2023].

**OSA 2:
KOKEMUKSIA
RIKKAAMPANA
ETEENPÄIN**

UUTTA LUOMASSA – NURSING XAMK -MIETTEITÄ ENSIMMÄISESTÄ VUODESTA

Jussi Mähönen, Anita Näslindh-Ylispangar

Kaksikielistä sairaanhoitajakoulutusta *Bachelor of Health Care, Nursing* on tarjottu suomalaisissa ammattikorkeakouluissa jo yli 20 vuoden ajan pääkaupunkiseudulla. Nykyisin hyödyllistä kansainvälisesti painotettua koulutusta tarjotaan laajasti useimmissa ammattikorkeakouluissa eri puolella Suomea. Opinnot kestävät kolme ja puoli vuotta ja ovat laajuudeltaan syventävine opintoineen 210 opintopistettä. Yleissairaanhoitajan opinnot ovat laajuudeltaan 180 opintopistettä, ja osaamista säätelevät EU-direktiivi (2013/55/EU) sekä kansallinen lainsäädäntö. Kukin maa noudattaa omaa ammattipätevyysdirektiiviään. Suomen sairaanhoitajien (ent. Sairaanhoitajaliitto) mukaan Suomessa työskentelee tällä hetkellä 75 299 sairaanhoitajaa.

Suomen vaikean sote-alan työvoimatilanteen takia koulutusta on räätälöity Suomeen tuleville maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille, jotta saadaan lisää hoitotyön ammattilaisia kentille. Vanhustyön työvoimapula kuormittaa erikoissairaanhoidon päivystyksiä, ja jonot päivystyksissä hidastavat akuuttiosastojen toimintaa. Tilanne on kriisiytynyt, ja tarvitaan kipeästi osaavia sairaanhoitajia.

Aiemmin suomalaiset opiskelijat osallistuivat englanninkieliseen koulutukseen, jotta he saisivat kielitaitoisina kansainvälisiä sairaanhoitajan tehtäviä ulkomailla. Suomalaista sairaanhoitajatutkintoa on myös arvostettu maan rajojen ulkopuolella. Koulutukseen osallistui myös ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita, joiden tavoitteena oli saada arvostettu sairaanhoitajan tutkinto ja palata takaisin hoitotyöhön omaan kotimaahansa.

Toivomme Suomeen koulutuksesta kiinnostuvia opiskelijoita, jotka myös jäävät Suomeen ja eritoten Kymenlaakson hyvinvointialueelle. Kansainväliset opiskelijat ovat tuoneet sairaanhoitajakoulutukseen uudenlaista energiaa, ja monikulttuurisuus on ollut osa kokonaisuutta luontevalla tavalla. Molemminpuolinen kulttuurinsiirto on edistänyt ymmärrystä potilaskohtamisissa hoitotyön opiskelijoiden sekä kouluttajien kesken työelämän kliinisisä harjoitteluisia. Koulutuksen alussa vahvat ennakoasenteet ja kielimuuri ovat olleet erittäin haasteellisia.

Maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on potilaita kunnioittava suhtautuminen. Eritoten se on näkynyt aasialaisilla hoitotyön opiskelijoilla, jotka kunnioittavat vanhuksia tavalla, josta meillä olisi opittavaa. Kliininen

harjoittelu on onnistunut hyvin, sillä opiskelijat ovat motivoituneita oppimaan sairaanhoitaja-ammattiin ja näin integroitumaan yhteiskuntaamme. Myös potilaat ovat ilahuneet opiskelijoiden myönteisestä ja positiivisesta asenteesta. Suotuisa vastavuoroinen kulttuurinsiirto edistää suvaitsevaisuutta.

Syksyllä 2022 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa Xamkissa aloittivat opintonsa *Bachelor of Health Care, Nursing*-koulutuksessa maahanmuuttajataustaiset opiskelijamme. Opintojen alkaessa ”rivivahvuus” oli 41 opiskelijaa – tosin kaikki eivät heti aloitukseen ehtineet. Tarvittiin joustoa opintojen aloittamiseen, koska opiskelijoista monet olivat tulossa Kotkaan opiskelemaan tutkintoa toiselta puolelta maapalloa – kirjaimellisesti.

Lehtorin kokemuksia ja ajatuksia

Henkisesti olin varautunut kulttuuritaustoiltaan monipuoliseen ryhmään, enkä syyttä. Opiskelijoita oli 18 eri kansallisuudesta ja kulttuurista. Melko pian kävi kuitenkin selväksi, että en kouluttajana ja tuutorina useinkaan ihmetellyt opiskelijan omaa kulttuuria, vaan pikemminkin selittelin omaa kulttuuriani ja tapojani heille. Suomalaiset tavat, jäykähköt palvelurakenteet ja vaikkapa se, miten arvostamme henkilökohtaista tilaamme, kaipasi monesti selitystä. Se, ettei linja-autossa istuta viereen keskustelemaan on aivan normaalia ja meille kantasuomalaisille varsin tyypillistä käytöstä. Joillekin tämä normaa voi tuntua kovin kummalliselta, etenkin maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille.

Syksyllä 2022 opiskelijat aloittivat opinnot ja opetteluun suomalaiseen opiskelukulttuuriin. Sain havaita ”herroittelua” ja ”kellokurin puutetta”. Siinä missä osalla opiskelijoista oli hankaluuksia ravistella tiukkaan pinttyneitä opetusmaailman hierarkioita pois, ei toisilla tehnyt tiukkaakaan myöhästyä jokaiselta luennolta. Asemaani liittyvää herroittelua, arkaa lähes anteeksipyyttävää asennetta oli etenkin alussa useinkin. Opiskelijoiden pelko pyytää apua tai näyttää avuntarvetta oli ilmeinen. Myös tehtävissä ja kokeissa muu arviointi kuin kiitettävä 5 saattoi olla opiskelijalle erityisen tiukka paikka. Valmentamista, henkistä tukea, kannustamista, opettamista ja eri asioiden selittämistä – lukuisia tunteja. Hiljalleen tasapaino kuitenkin löytyi ja arki alkoi sujumaan.

Olen kohdannut opettajana myös positiivisia signaaleja. Jalkautuminen erilaisiin yhteistyöpalaverihin pitkin matkaa on tuottanut tulosta. Vastaanotto on ollut pääsääntöisesti positiivista, ja koin, että palaveri toisensa jälkeen edisti yhteistyötä harjoittelupaikkojen, hankkeiden ja vaikkapa urapolkujen merkeissä. Ensimmäinen työharjoittelu avasi ovia, ja moni löysi oman alan ensimmäisen työpaikan sen avulla.

Yllättäviä haasteita ja luovia ratkaisuja

Syksy toi tullessaan myös sellaisia tilanteita, joihin en ollut osannut varautua. Useita kertoja päivystettiin opiskelija-asuntojen avainten kanssa, koska opiskelijat saapuivat Kotkaan, kun opiskelija-asuntojen toimisto oli jo sulkenut ovensa. Näitä yhteydenottoja tuli parhaillaan junasta matkalla Kot-

kaan. Omakaan kalenteri ei voinut olla liian tiukkaan lukittu muutamien ensimmäisten kuukausien ajalta. Kalustamattomat opiskelija-asunnot aiheuttivat myös useamman yllätyksen opiskelijalle. Ennakkotiedotuksesta huolimatta, kaikille ei kalusteiden puuttuminen ollut selvää. Tästäkin selvittiin nopealla aikataululla hankkimalla varavuoteita. Entäpä tilanne, jossa opiskelija tarvitsee apua sormenjälkien ottamisessa? Hetken miettimisen jälkeen hain kirjastosta leimasinmustetta, hieman harjoittelua ja sormenjäljet olivat valmiit kuvattavaksi ja lähetettäväksi nepalilaiseen pankkiin. Ketteryyttä, joustavuutta ja luovaa ratkaisukykyä, näitä koeteltiin.

Verkostot ja yhteiskunnan valmius

Verkostot rakentuvat hiljalleen. On ollut mahtavaa huomata, miten ketterä iso organisaatiokin voi olla. Uutta luodessa on aivan selvää, että ryhmän edetessä uuteen vaiheeseen voi edelleen uusia haasteita nousta esiin. Nämä haasteet on saatu tähän mennessä ilahduttavan sukkelasti selätettyä. Myös työelämään on rakentumassa aivan uusi verkosto. Valmiudet vastaanottaa ja kotouttaa sekä myöhemmässä vaiheessa työllistää kehittyvät hiljalleen. Alueellisesti valmius on kuitenkin vasta rakentumassa. Uskallankin väittää, että vaikka muualta tulleisiin on totuttu katukuvassa lähinnä turvapaikanhakijoiden ja vastaanottokeskusten asiakkaiden kautta, ei vielä työllistyminen ole itsestään selvää. Liian usein vielä törmätään kysymykseen tai vaateeseen sujuvasta suomen kielen taidosta. Toisaalta tunnustetaan tarve työperäiselle maahanmuutolle, mutta näytön paikkaa ja kielen oppimisen mahdollisuutta ei välttä-

mättä olla valmiita tarjoamaan. Pääkaupunkiseutu tarjoaa näissä varmasti paremmat mahdollisuudet.

Opiskelijamme käyvät läpi vaativan seulan ja ovat korkeasti koulutettu työvoimapotenti-aali, joka olisi halukas jäämään Kymenlaakson hyvinvointialueelle. Edellytykset sille on nyt luotava yhdessä. Tarvitaan uudenlaista ymmärrystä kohdata maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita ja kykyä asettua myöskin heidän asemaansa. Osa heistä tulee maahamme vaikeistakin olosuhteista, kuten Itä-Ukrainan alueelta pakon sanelemana, saadakseen koulutusta, työpaikan ja mahdollisuuden olla osallisena yhteiskunnassamme.

Koulutukseen hakijat, jotka jäävät vielä opintojen ulkopuolelle esimerkiksi riittämättömän kielitaidon vuoksi, voidaan ohjata sotealan avustaviin tehtäviin ja päteväittää työssä oppimisen kautta lähihoitajiksi samalla kielitaidon karttuessa. Opinnot lähihoitajasta sairaanhoitajaksi mahdollistuvat myös Xamkin toimesta. Tärkeätä on saada halukkaat opiskelijat etenemään opintopolkuja joustavasti ammattitaitoaan kartuttaen.

Opiskelijoiden näkemyksiä

Opiskelijoiden kommentit ovat arvokkaita hoitotyön koulutuksen kehittämisen tueksi. Kulttuurinsiirto puolin ja toisin nousi esille heidän puheessaan. Kulttuurin lisäksi Suomen pitkä talvi pääsi yllättämään osan opiskelijoista. Toppatakit oppitunneilla eivät olleet mitenkään tavaton näky. Kielen oppimisen ja sitä kautta työllistymisen hitaus nousi myös esiin usean opiskelijan puheis-

ta. Opetuskulttuuri ja yleisesti sen ympärillä oleva ilmapiiri nousi positiiviseksi asiaksi. Kattavasta ennakkoinfosta huolimatta kaikki eivät kuitenkaan olleet sitä oivaltaneet. Mahdollisuus kielenoppimiseen kaksikielisessä koulutuksessa koettiin tärkeäksi.

Yhteenvetoa ja huomioita

- Opiskelijaohjaus vaatii uudenlaista osaamista ja paneutumista sekä ohjausosaamisen kehittämistä.
- Kliininen harjoittelu onnistuessaan hyvin edesauttaa opiskelijaa työllistymään opintojen aikana.
- Tärkeää on pohtia opiskelijoiden kulttuurisia taustoja, jotka ovat opiskelun edistäväinä tai estävinä tekijänä.
- Molemminpuolinen kulttuurinsiirto edistää suvaitsevaisuutta onnistuessaan.
- Opiskelijan oppimiskäsitykset ja oppimista edistävät tekijät on hyvä ottaa huomioon tutoroinnissa.
- Miten edistää ymmärrystä työpaikalla maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kohdalla? Tarvitaan ohjaajakoulutusta työpaikalle.
- Opiskelijamentorointi edistää oppimista ja osallisuutta.
- Eläkkeelle siirtyneet sairaanhoitajat opiskelijoiden tueksi!

LÄHTEET

EU-direktiivi (2013/55/EU). Saatavilla: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti (europa.eu) [viitattu 26.5.2023].

Sairaanhoitajat. 2023. Sairaanhoitajien oma ammatillinen yhteisö – Sairaanhoitajat [viitattu 26.5.2023].

MINUN MIELESTÄNI TÄRKEIN IHMISOIKEUS ON OIKEUS OPISKELUUN. MITÄ OLISIT ITSE VASTANNUT? – OPETTAJAN PÄIVÄKIRJAMERKINTÖJÄ SYKSYLTÄ 2022

Katri Rissanen

Torstai 1.9.2022

Pohtiessani ihmisoikeuksia olisin itse nostanut sananvapauden tai tasa-arvon kärkisijalle. Niin itsestään selvää oikeus koulutukseen suomalaiselle on. Huomaan kellon juoksevan armotonta vauhtia ja se harmittaa minua. Oppitunnilla puheenvuorot ovat seuranneet katkeamattomina toisiaan, enkä tohtisi huomauttaa ajan rajallisuudesta. Kuulen kantaa ottavia ja intohimoisia perusteluja sille, miksi koulutus on kaiken kehityksen perusta ja kuinka koulutuksen myötä pystytään esimerkiksi tasa-arvoa, sananvapautta ja demokratiaa edistämään. Kuulen erilaisia kuvauksia ihmisarvosta, tasa-arvosta, sananvapaudesta ja yhteiskuntien toiminnasta. Välillä pyydän jotakuta opiskelijaa toistamaan ja puhumaan hitaammin, sillä en täysin ymmärtänyt nopeasta, oman kielen värittämästä englannin ääntämisestä, mistä nyt puhuttiin. Viime viikolla ympäri maailmaa Suomeen tulleissa sairaanhoidon opiskelijoissa aihe, YK:n ihmisoikeusjulistus, on herättänyt paljon keskustelua ja ajatuksia. Innostus nostaa puheen tempoa ja yritän pysyä mukana.

Opettajana minun on tärkeä luoda oppimisympäristöstä turvallinen siten, että jokainen opiskelija kokee olevansa tervetullut ja rohkaistuu osallistumaan opetukseen (Markey ym. 2020). Opetukseen osallistuminen ei tuntunut olevan tänään ylitsempääsemtön kynnyks. Olin pohtinut pitkään, kuinka opintojaksoni aloitan ja millaisia teemoja nostan esille. Mitkä ovat sensitiivisiä ja tunteita herättäviä aiheita, joissa minun on hyvä muistaa keskittyä erityisesti omaan ulosantiini. Pohdittavaa lisäsi Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaa vastaan. Vaaditaan halua onnistua tässä työssä. Vaaditaan rohkeutta, ennakkoluulottomuutta ja halua oppia opiskelijoilta. Opiskelu ja hakeutuminen eri kulttuuritaustaisten ihmisten pariin kehittää kulttuuritietoisuutta. Kulttuuritietoisuus puolestaan antaa valmiuksia kohdata erilaisia ihmisiä ja auttaa kehittämään muun muassa opetusta erilaiset oppijat ja oppimistavat huomioivaksi. (Han ym. 2020.)

Tiistai 6.9.2022

On vaikea löytää sanoja opiskelijan kertoessa kotimaassaan tapahtuvista ihmisoikeusloukkauksista, puutteesta tai autoritäärisestä hallinnosta. Pohdin, onko tämä ensimmäinen kerta, kun tämä ihminen saa turvallisesti kertoa ja kritisoida oman maansa asioita. Ajatuksia on paljon ja halu muutoksen aikaansaamiseksi on voimakas. Muutoksen aika kotimaassa ei ole vielä kypsä, niinpä opiskelija on nyt Kotkassa. Millaista rikkautta ja onnellisuutta onkaan olemassa ja toisaalta kuinka paljon muutoksia kaivattaisiin. Mitä on yksilön vapaus, sananvapaus ja vapaus omaan uskontoon ja kieleen? Missä menee sananvapauden rajat, mikä on herjaamista, syrjintää ja kuinka pitkälle yhteiskunnan pitää ymmärtää erilaisuutta? Keskustelu polveilee YK:n ihmisoikeusjulistuksen artiklojen viitoittamana, ja kiidän erilaisesta maasta ja kulttuurista toiseen valonnopeudella. Pyörryttää.

Tuntuu, että olen näiden muutaman päivän aikana ymmärtänyt maailmaa paremmin. Aika vaatimatonta. On sanottu, että matkailu avartaa, mutta voihan matkailu tulla myös minun luokseni. Tälle on olemassa nimi, kotikansainvälistyminen. Kotikansainvälistyminen on kansainvälisyysosaamisen hankkimista kotimaassa (Kotikansainvälisyys 2023). Yhdessä opimme paljon erilaisista yhteiskunnista ja tavoista toimia. Samalla suomalaisen yhteiskunnan rakenteet, arvot ja normit tulevat opiskelijoille tutuiksi. Markey (2020) kollegoineen kuvaa artikkelissaan haasteita, joita maahanmuuttajataustaiset hoitotyön opiskelijat kohtaavat uudessa maassaan. Yhtenä haasteista kuvataan kulttuurinen tietoisuus, erilaiset normit, arvot ja

uskomukset. Tämä erilaisuus on tärkeää ymmärtää unohtamatta tavoitettamme: saada alueellemme ammattitaitoisia sairaanhoitajia, jotka eivät muuta kotimaahansa.

Yhteiskunnan muutos ja tarve työperäisen maahanmuuton lisäämiseen on yksi tämän hetken kuumimmista puheenaiheista. Terveystieteen ongelmat henkilöstön saavuudessa ovat jokapäiväisiä, ja yhtenä oljenkortena tästä työvoimapulasta selviytymiseen pidetään maahanmuuttoa. Kuten Saukkonen (2023) toteaa “Väestön näkökulmasta, Suomi ei ole enää omavarainen maa.” Globaalisti tunnustetaan haasteita siinä, kuinka erilaisista taustoista tulevat hoitajat ja potilaat kohtaavat toisensa ja kuinka yhteistyö sujuu. Hoitotyön koulutuksen on tärkeä tukea kulttuuritietoisuutta globalisoituneessa terveydenhuollon ympäristössä (Markey ym. 2020). Tähän peilaten on ensiarvoisen tärkeää auttaa opiskelijoita tutustumaan yhteiskuntaamme, jotta ulkopuolisuuden tunne väistyisi ja tilalle syntyisi kokemus uudesta kotimaasta, josta voi olla ylpeä.

Keskiviikko 7.9.2022

Ärsyttää kun aivot, muisti ja kieli eivät suostu toimimaan siten kuin haluaisin. Englannin sanat ovat lähteneet lomille ja kuvailen suomeksi hyvin yksikertaista asiaa todella monimutkaisen kiertoilmauksen keinoin. Apua, en kestä! Yritän muistella keväällä käytyjen englannin kertaustuntien oppeja yksinkertaisen kielen käyttämisestä ja näen englannin opettajan kannustavat ja veikeät kasvot mielessäni. Ei heidänkään äidinkielenä ole englantia. Hyvin se menee... mutta kuulostanko Häkkisen Mikalta, en kai?

Itse tuskailen toisinaan englannin kielen kanssa, mutta seuraavassa hetkessä muistan opiskelijani. He opiskelevat suomea, opiskelevat sairaanhoitajatutkinnon mukaisia opintojaan englanniksi ja heidän äidinkieltensä on todennäköisesti vielä joku ihan muu. He ovat saapuneet Suomeen muutamaa viikkoa aikaisemmin tuntematta täältä ketään. Aikamoinen haaste. Markey ym. (2020), Merry ym. (2021) ja Han ym. (2020) kuvaavat työhön ja yhteiskuntaan integroitumisen edellytyksen olevan kieli. Suomen kielen opinnot ovat tällä ryhmällä jo alkaneet, ja tarkoitus on lisätä suomen kieltä koko ajan opintojen edetessä. Pyrin omalta osaltani tätä oppimista tukemaan käyttämällä opittuja avainsanoja suomeksi englannin kielen seassa. Olisi tärkeää, että he kuulevat suomea.

Tiistai 13.9.2022

Ensimmäisten viikkojen tulikasteesta, ensimmäisistä englannin kielellä pitämistäni oppitunneista selvinneenä, kerron lyhyesti Suomen historiasta kahden suuren maan välissä olleena metsämaana. Sitähän Suomi pitkään pääasiassa oli. Kuvaan, kuinka suomen kielen asema vakiintui ja lopulta lakisääteinen oppivelvollisuus saavutettiin. Historiaa tiivistetysti tarkastellessa pystyy huomaamaan, kuinka lyhyessä ajassa itsenäistyneestä Suomesta rakennettiin hyvinvointivaltio, jossa asuu nyt maailman onnellisimmat ihmiset. Olen ylpeä kertoessani oman maani historiasta ja sen kehitysvaiheista. En unohda sisua. Sisulla on vaikeista ajoista selvitty, sisulla on vaari rintamalla taistellut ja sisulla on lama-ajoistakin selvitty. Ei kolhuitta, mutta selvitty kumminkin. Pystyyn nostetut kädet viittaavat kärsimättöminä pu-

heenvuoroa, kun olen taustoittanut Suomen lainsäädäntöä ja terveyseroja tällä historiainsertillä. Pohjustukseni on selvästi herättänyt kiinnostusta. Olen hämmentynyt. Vastaan kysymyksiin sodista ja Suomen vähemmistökansojen asemasta. Löydämme yhtäläisyyksiä ja eroja eri maiden välillä. Yhtäläisyyksiä taustoista ja eroja todentuneista toimintamalleista.

Kuten aiemmilla oppitunneilla olen huomannut, opiskelijoilla on paljon sanottavaa. He haluavat tuoda oman mielipiteensä esiin tai haluavat kuvata ilmiötä oman kotimaansa näkökulmasta. Itse innostuin kertomaan Suomen historian lyhyet kehitysvaiheet ja siihen vaikuttaneet seikat. Sama into on opiskelijoilla. He haluavat saada oman kertomuksensa sanoitetuksi. Tiedon, ajatusten ja kokemusten jakaminen yhdessä toisten kanssa ja toisilta oppiminen ovat avainasemassa kulttuurisen kompetenssin kehittymisestä puhuttaessa. On tärkeää tunnistaa, että maahanmuuttajataustaiset opiskelijaryhmät luovat monikulttuurisen ympäristön, joka tukee kulttuurisen kompetenssin kehittymistä (Markey 2020). Kulttuurisen kompetenssin ajatellaan olevan kykyä ja osaamista käyttäytyä ja kommunikoida kulttuurien välisissä kohtaamisissa. Tämä edellyttää kulttuuristen erojen ymmärrystä ja arvostusta. (Deardoff 2006.) Kulttuurinen kompetenssi on osa sairaanhoitajan ammattiosaamista (Eriksson ym. 2015).

Torstai 15.9.2022

Pureudumme terveydenhuoltolakiin, terveyserojen kaventamiseen ja terveyden edistämiseen. Miksi terveyserojen kaventaminen

ja tasavertainen terveyspalvelujen saatavuus on niin tärkeää, että se on kirjattu lakiin? Millainen maa Suomi on historian ja sitä seuranneen nykyajan valossa? Millaisia haasteita sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmämme kohtaa nyt ja tulevaisuudessa? Suomen julkinen terveydenhuolto ja sosiaaliturva herättää jälleen keskustelun, josta ei meinaa tulla loppua. Käsiä on pystyssä kuin Gunna-reitten konsertissa. Mitä kummaa? Se mikä meille on itsestään selvää ja tavallista, ei ole sitä monessa muussa maassa. Opiskelijat kertovat esimerkkejä omista maistaan. Kuinka päivystyksessä istuminen ilman minkäänlaisia hoitoa on jo maksanut useita satoja dollareita USA:ssa. Saati jos on jaksanut odottaa hoitoon pääsyä. Keskustelemme vakuutus-pohjaisten terveyspalvelujärjestelmien vaikutuksista terveydenhuoltoon ja vertaamme niitä suomalaiseen malliin. Mitä tarkoittaa, kun edes sairaalavuoteita ei ole, vaan potilaita joudutaan sijoittamaan lattialle omaisten tuomien patjojen päälle. Hoitovälineistä on pulaa, ja omaiset pyrkivät auttamaan henkilökuntaa läheisensä hoidossa. Suomen sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä on jo vuosien ajan ollut kritiikin ja kehittämispaineiden alla huoltosuhteen vääristyessä. On todettava, että kehitettävää on paljon, mutta totuuden nimissä, on meillä asiat aika hyvin.

Tiistai 27.9.2022

Ihmisoikeuksiin, Suomen perustuslakiin ja terveydenhuollon lakeihin perehdyttyämme opiskelijat keskustelevat yksilön vastuusta. Oikeudet on helppo tunnistaa, mutta mitä yhteiskunta voi odottaa yksilöltä. Opiskelijat pohtivat, onko yksilöllä oikeus jäädä yhteiskunnan huollettavaksi ja milloin. Mikä

on minimitoimeentulo, jota jokaisen Suomen kansalaisen tulee saada, jotta taataan ihmisarvoinen elämä? Ihmisarvoisen elämän määrittely vaihtelee melko lailla. Monet opiskelijat kuvaavat esimerkiksi yleisen turvallisuuden tunteen, päivittäisen ruoan ja oikeuden opiskeluun olevan ihmisarvoisen elämän perusta. Opiskelulla voi parantaa omaa asemaa, parantaa omaa toimeentuloaan ja elämänlaatua. Jos yhteiskunta tarjoaa nämä, on yksilön velvollisuus tarttua näihin ja parantaa itse omaa asemaansa. Nämä teemat ovat toistuvasti poliittisen keskustelun keskiössä. Mikä on minimi, jotta voidaan puhua hyvinvointiyhteiskunnasta, ja mitkä ovat realiteetit sen takaamiseen? Oikeus opiskeluun nousee toistuvasti esille.

Keskustelu etenee. Mitä Suomessa saa ja ei saa tehdä, kuinka eettinen arvomaailmamme näkyy lainsäädännössäkkin ja kuinka tulevana sairaanhoitajina heidän tulee osata toimia suomalaisen yhteiskunnan ja oman ammattikuntansa jäsenenä yhteiskunnan hyvinvointia edistäen ja potilaiden oikeuksia puolustaen eettisiin ohjeisiin ja lainsäädäntöön perustuen? Potilaan oikeuksiin ja esimerkiksi terveystietoihin liittyvät keskustelut avaavat kulttuurierojen merkitystä sairaanhoidossa. Kenelle tietoja saa luovuttaa ja millä luvalla? Potilaalla on ehdoton oikeus saada tietää omasta diagnoosistaan ja hoitovaihtoehdoistaan, jotta hän itse tietää tilanteensa ja pystyy päättämään itseään koskevasta hoidosta. Tietoja ei siis käsitellä sukulaisten kesken ja jätetä potilas armollisen tietämättömäksi diagnoosistaan.

Miten tärkeää, että täällä olisi minun lisäksi muitakin kuulemassa ja käymässä näitä keskusteluja. Käsittelemämme aiheet on

viety globaalille tasolle, ja aiheiden syvyys, merkitys ja laajuus on konkretisoitunut aivan eri tavoin. Kuinka hienoa olisi, että vasta Suomeen saapuneiden opiskelijoiden kanssa opiskelisi Suomessa syntyneet ja pitkään täällä asuneet opiskelijat. Voin vain kuvitella, millaisia oivalluksia oppiminen olisi voinut heissä herättää.

Koulutuksen edellytetään tukevan kulttuurisen kompetenssin kehittymistä, mutta miksi kehittymässä on nyt tämä yksi ryhmä? Jatkossa on tärkeää, että tunnistamme eritaustaisten opiskelijoiden tuomat vahvuudet ja hyödynnämme niitä laajasti sairaanhoitajakoulutuksessa. Meidän tulee mahdollistaa yli opetusryhmärajojen tapahtuva oppiminen, josta hyötyvät kaikki. Työskentely eritaustaisten ihmisten kanssa tulee mahdollistaa systemaattisesti jo koulutuksen aikana. Kulttuurisen kompetenssin kehittymistä voidaan tukea esimerkiksi erilaisten projektiluonteisten opintojen avulla, joissa substanssin lisäksi oppimistavoitteena on onnistunut yhteistyö ja kommunikaatio. Toisaalta sairaanhoitajan kliinisten taitojen opiskelu yhdessä on myös tärkeää, sillä näissä erilaiset arvot, asenteet ja kulttuuriset normit toimia nousevat esille, ja niistä päästään yhdessä keskustelemaan (Markey 2020).

Perjantai 20.10.2022

Syksy on edennyt nopeasti, ja yhä useammin kuulen tervehdykset suomeksi. Yksittäisiä suomen kielen sanoja vilahtelee vastauksissa. Olen hyvillä mielin. Kyllä tämä tästä. Olen painottanut omassa opetuksessani esi-

merkiksi numeroiden osaamisen merkitystä. Työkielen hallinta kaikkienensa on potilasturvallisen työskentelyn perusta, ja numerot ovat sairaanhoitajan työssä kovinkin merkittävässä asemassa. Annetaanko lääkettä neljä, neljätoista vai neljäkymmentä milligrammaa?

Ensimmäinen opintojakso ihmisoikeuksien, etiikan, lainsäädännön, potilasturvallisuuden ja näyttöön perustuvan hoitotyön ympärillä alkaa olla nyt päätöksessä. Aiheita on käsitelty keskustellen, pienryhmissä kooten ja itsenäisesti tehtäviä tehden. Syksyn aikana opiskelijat ovat oppineet, että oppiminen tapahtuu vähitellen. On myös opittu, että kylmät ilmat tulevat yllättäen, ihmisiä on vähän, luonto on upeaa ja ruoka erilaista. Opiskelijoiden vire on positiivinen. Auringon kuitenkin näyttäytyy ja päivällä on vielä useimmiten valoisaa.

Opintojakson viimeinen tehtävä oli näyttöön perustuva paneelikeskustelu, johon jokainen opiskelija oli itse valmistautunut hankkimalla tietoa opintojaksolla käsitellyistä aiheista. Opiskelijoiden kasvoista näkyi jännitys. Minä puolestani jännitin, rohkeneeko joku jo puhua vähän suomea. Ja kyllä! Kaikki opiskelijat esittelivät itsensä suomeksi. Osa käytti puhuessaan yksittäisiä suomen sanoja ja osa ei vielä lainkaan. Joku oli harjoitellut avauspuheenvuoron suomeksi ja jatkoi ajatusten ja mielipiteiden vaihtoa englanniksi. Muutama opiskelija pyrki hyödyntämään opittuja lausefraaseja myös kommentoinnissaan. Aiheet puhututtivat, ja vilkuilin taas kelloa huolestuneena. Täytyy jatkossa varata enemmän aikaa.

Lopuksi

Päiväkirjamerkinnöilläni haluan tuoda esille niitä tunteita, ajatuksia ja kokemuksia, joita minulle kertyi muutamien viikkojen aikana opettaessani ensimmäistä kertaa englanniksi ja opettaessani ensimmäistä kertaa niin sanottua kansainvälistä opiskelijaryhmää. On asioita, joita aion tehdä seuraavan ryhmän kohdalla toisin esimerkiksi ajanhallintaan liittyen, mutta pääosin koen onnistumista ja kiitollisuuttakin, että olen nyt tätä kokemusta rikkaampi. Jälkeenpäin voin todeta,

että oli turha jännittää englannin kielellä opettamista. Vaikka en kielineropatti olekaan, selvisin vallan mainiosti ryhmän kanssa. Tunneillamme oli paljon iloa ja naurua, mutta aiheet veivät meidät usein myös hyvin vakaviin pohdintoihin.

Haluan toivottaa kaikille Nursing-opiskelijoillemme tsemppiä opiskeluun ja kaikille heidän ohjaajilleen rohkeutta, ennakkolottomuutta ja iloa. Yhdessä onnistumme.

Terkuin Katri

LÄHTEET

Deardoff, DK. 2006. Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalisation. *Journal of Studien in International Education*. 10(3): 241–266.

Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio E-L. 2015. Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus -hanke. Porvoo: Bookwell Oy.

Han, R., Koskinen, M., Mikkonen, K., Sjogren, T., Korpi, H., Koivula, M., Koskimäki, M., Lähteenmäki, M-L., Sormunen, M., Saaranen, T., Salminen, L., Walin, O., Kaariainen, M. & Koskinen, C. Social- and Health Care Educators' Cultural Competence. *International Journal of Caring Sciences* 13(3), 1555–1562.

Kotikansainvälistyminen. 2023. Jyväskylän yliopisto. WWW-dokumentti. Päivitetty 19.1.2023. Saatavissa: [Kotikansainvälistyminen — Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta \(jyu.fi\)](https://www.jyu.fi/kotikansainvalistyminen) [viitattu 31.5.2023].

Markey, K., Sackey, M.E. & Oppong-Gyan, R. 2020. Maximising intercultural learning opportunities: learning with, from and about students from different cultures. *British Journal of Nursing* 29(18), 1074–1077.

Merry, L., Vissandjee, B. & Verville-Provencher, K. 2021. Challenges, coping responses and supportive interventions for international and migrant student in academic nursing programs in major host countries: a scoping review with a gender lens. *BMC Nursing* 20, 174. Verkkojlehti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00678-0> [viitattu 31.5.2023].

Saukkonen, P. 2023. Sallitaan, kielletään, siedetään. Yhteiset pelisäännöt moninaiseen yhteiskuntaan. Magma. E-kirja. Saatavissa: [Sallitaan, kielletään, siedetään. Yhteiset pelisäännöt moninaiseen yhteiskuntaan – Magma](https://www.magma.fi/kirjat/sallitaan-kielletaan-siedetaan-yhteiset-pelisaaennot-moninaiseen-yhteiskuntaan) [viitattu 31.5.2023].

SUOMEN KIELEN OPPIMISEN MAHDOLLISUUKSISTA JA MAHDOTTOMUUDESTA

Anna-Liisa Luova

Ummikosta suomen kieltä osaavaksi hoitajaksi kolmessa ja puolessa vuodessa – voiko se olla mahdollista?

Minulla ei ole siihen vastausta, ei vielä. Tähän asti kertyneen kokemuksen perusteella voin kuitenkin sanoa, että jonkinlainen valistunut arvaus minulla on. Tässä artikkelissa kerron, millaista kielen opiskelu on ollut ensimmäisen Nursing-koulutuksen opiskelijaryhmän kanssa ensimmäisenä opiskeluvuonna.

Jotta opiskelija voi valmistuttuaan toimia asiantuntijana eli sairaanhoitajan tehtävissä suomen kielellä, opiskelijan on saavutettava vähintään toimivan peruskielitaidon taso opintojensa aikana. Se tarkoittaa eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoa B1.1 (Kielitaidon tasojen kuvausasteikko s.a.). Taitotason saavuttamiseen on Nursing-koulutuksessa kiinnitetty 25 opintopistettä. Esimerkiksi kotouttamiskoulutuksessa samaa kielitaitotasoa tavoitellaan 60 opintopisteen opinnoilla (Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2022). Silti kotouttamiskoulutuksessakin vain osa opis-

kelijoista saavuttaa tavoitellun kielitaitotason (ks. esim. Koskela 2018). Tarvittavan kielitaidon saavuttaminen näin lyhyessä ajassa ja samalla hoitoalan sisältöosaamisen omaksuminen on ehdottomasti haaste. Se on kunnianhimoinen tavoite, jonka saavuttaminen edellyttää työtä ja ponnistelua sekä opettajilta että opiskelijoilta. Erillisellä suomen kielen opetuksella taitotason saavuttaminen tuskin onnistuu, mutta mikäli suomen kieltä integroidaan tehokkaasti osaksi hoitoalan opintoja ja kielenoppimista tuetaan läpi opintojen, onnistumisen mahdollisuus kasvaa.

Hyvä kielenoppimisen tuki on oikea-aikaista ja sopivan tasoista. Ohjaus on silloin opiskelijan lähikehityksen vyöhykkeellä: opiskelijan lähtötason ja potentiaalisen tason välillä (Lähikehityksen vyöhyke 2017). Oppiminen kohdistuu siis tasolle, jolla oppija ei vielä suoriudu itsenäisesti mutta pärjää ohjatusti. Tämä on usein kielenopettajallekin haaste, sillä ryhmät ovat suuria ja taitotasot vaihtelevia. Joku oppii nopeasti, joku toinen tarvitsee oppimiseen paljon enemmän aikaa, toistoa ja tukea. Voin vain kuvitella, miten vaikeaa kielitaidollisesti sopivien harjoitteiden suunnittelu on hoitoalan opettajalle.

Sanoisinko, että yhtä vaikeaa kuin hoitoalan sisällön suunnittelu on kielenopettajalle. Siksi koko koulutus onkin ennen kaikkea yhteistyöprojekti (ks. kuva 1), jossa osaamistavoitteet saavutetaan vain eri alojen osaajien tiiviillä yhteistyöllä ja sitouttamalla opiskelijat omaan oppimisprosessiinsa. Opiskelijoiden sitouttamistyötä onkin koulutuksessa tehty ansiokkaasti: opiskelijapalaute on ollut hyvää ja keskeytyksiä on tullut vain jokunen.

Kuva 1. Returneriin kiinnitetty liimalappu on konkreettinen esimerkki kielenopetuksen yhdistämisestä alakohtaiseen harjoitukseen aivan opintojen alussa. Lapusta väliin nimen voi tarkistaa aina tarvittaessa. Lisäksi nimeämisharjoituksen voi tehdä uudestaan vain irrottamalla laput.

On myös huomattava, että opiskelijoiden kulttuuritaustat ovat hyvin erilaisia. Suomalainen itseohjautuva ja itsenäinen toimintakulttuuri on osalle opintonsa aloittaneista täysin uusi ja vieras. Alkuun vapaus ja vastuun ottaminen voi olla hankalaa. Tässäkin asiassa opettajan täytyy olla skarpina: kielenoppiminen ei voi perustua omaan vastuuseen vaiheessa, jossa oman vastuun ottamista vasta harjoitellaan. Toisaalta on tarjottava tilanteita, joissa opiskelija oppii ottamaan

vastuuta omasta kielenoppimisestaan. Opintojen aikana vapautta pitää lisätä, sillä tavoitteena on paitsi kyky toimia itsenäisessä asiantuntijatyössä myös kyky kehittää ja kasvattaa omaa kielitaitoa itsenäisesti.

Suomen opetus osana koulutusta

Ensimmäinen vuosi kansainvälisten hoitajien suomen opetuksessa on ollut kielenopetuksen näkökulmasta kokeilua. Alkeista lähtevää, hyvää, valmista materiaalia sairaanhoitajien kielenopetukseen ei ole kovin hyvin saatavilla, joten kielenopetuksessa käytettiin kotouttamiskoulutukseen suunniteltua kirjaa. Osittain ratkaisuun vaikutti sekin, että ryhmälle suunnatut suomen kielen kurssit olivat avoimia kaikille Xamkin opiskelijoille. Lisäksi tukena olivat alakohtaiset hoitoalan suomen tunninit, joissa opiskeltiin ainoastaan hoitoalan kieltä ja joiden materiaalit olen enimmäkseen tehnyt itse, eri kielitaitotasot huomioiden.

Suurimpia ongelmia suomen opetuksessa ovat olleet opetustuntien vähäinen määrä suhteessa opittavan sisällön määrään sekä opiskelijoiden sitoutuminen suomen opiskeluun. Opiskelijoilla on hyvin erilainen motivaatio ponnistella suomen kielen oppimiseksi. Oppiminen ei ole alkeisvaiheessa mutkatonta tai helppoa eikä aina palkitsevaakaan. Kielenopettajana pyrin kannustamaan jokaista opiskelijaa vaikeuksien yli ja jatkamaan sinnikkäästi eteenpäin silloin, kun oppiminen on erityisen hidasta tai työlästä. Moni opiskelija näkee, mitä kaikkea ei vielä osaa. Opettajana yritän kääntää huomion siihen, mitä kaikkea opiskelija on jo oppinut.

KIPU

- KIPU
- Onko sinulla kipuja?
- Mihin sattuu?
- Missä paikassa kipu tuntuu?
- Kuinka kova kipu on asteikolla yhdestä kymmeneen?
- 0 = ei kipua 10 = pahin mahdollinen kipu

Kuva 2. Esimerkki työharjoitteluun valmistavalla viikolla kerratuista fraaseista

Ensimmäisenä Nursing-koulutuksen vuonna hoitoalan opetus ja suomen kielen opetus yhdistettiin käytännössä vasta kevätlukukaudella, jolloin toteutimme ensimmäiseen työharjoitteluun valmentavan viikon yhteistyössä hoitoalan opettajan ja suomenopettajan kanssa. Viikolla harjoiteltiin erilaisia hoitoalan tilanteita sekä sisällön että kielen näkökulmasta. Harjoitusten aluksi katsottiin videoita ja koottiin muistiinpanoihin sanastoa tai fraaseja, joita tilanteissa tarvitaan (kuva 2). Harjoittelu toteutettiin pienryhmätyöskentelynä, ja siihen osallistuivat opiskelijat kaikilta eri kielitaitotasoilta.

Viikko oli sekä opettajille että opiskelijoille raskas mutta antoisa. Kokonaisuus sai paljon positiivista palautetta opiskelijoilta. Joku toivoi, että opiskelu olisi aina tällaista. Kun opetuksessa olivat mukana kaikki opiskelijat ja osallistuminen oli pakollista, kielitaidon ja

osaamisen lisäksi myös ryhmän yhteishenki parantui viikon aikana. Enemmän suomea osaavat opiskelijat saivat onnistumisen kokemuksia, kun pystyivät auttamaan alkeistason kielenoppijoita. Alkeistason opiskelijat saivat oivalluksia suomen kielestä ja vahvistivat sana- ja fraasitason osaamistaan. Opiskelijoilta tulikin sähköpostia, että valmentavalla viikolla käytetyistä fraaseista oli paljon hyötyä käytännön työssä.

Opetuksessa on kuitenkin tärkeää harjoittaa myös yleiskielitaitoa, jota tarvitaan arkielämän vuorovaikutustilanteissa ja opiskelussa. Niin opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa myöhemmin esimerkiksi yleisiä kielitutkintoja ja valmius ottaa suomen kielen kursseja muiden ammattikorkeakoulujen tarjonnasta tai kokonaan muilta tahoilta. Lisäksi yleiskielitaito lisää mahdollisuuksia löytää sosiaalisia kontakteja työelämän ulkopuolelta.

Ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen

Ensimmäinen Nursing-opiskelijaryhmä lähti työharjoitteluunsa toukokuussa 2023. Siinä vaiheessa suomen kielen opiskelua oli takana noin 8 kuukautta. Kielitaitotasot lähtötilanteessa olivat kovin vaihtelevia. Opettajana arvioin keskimääräisen opiskelijan kielitaidon työharjoittelun alkaessa tasolle A1.2. Kielitaitotaso vaihteli eri taitoalueiden mukaan tasojen A1.1 ja A1.3 välillä. Vaatii paljon rohkeutta lähteä alkeiskielitaidolla harjoittelemaan työskentelyä suomenkielisessä ympäristössä. Onnistumisen kokemukset pienissä kielenkäyttötilanteissa saattoivatkin olla avainasemassa siinä, millainen kokemus työharjoittelusta opiskelijalle jäi.

Ensimmäinen työharjoittelu on kielenoppimisen näkökulmasta hieno mahdollisuus. Monella opiskelijalla ei ole suomenkielisiä kontakteja, joten työharjoittelu voi olla ensimmäinen kosketus elämään suomenkielisessä ympäristössä. Yksi iso ongelma kielitaidon kehittymisen näkökulmasta onkin suomenkielisen ympäristön puute. Mikäli opiskelija ei itse aktiivisesti lue, kirjoita, puhu ja kuuntele suomea, saattaa suomen kielen oppitunti olla hänelle viikon ainoa kosketus suomen kieleen. Kun aikataulu on oppimisessa tiukka, tällaisiin väliviikkoihin ei ole varaa: kielenoppimisen pitäisi olla jatkuvaa ja päivittäistä. Tätä korostan myös opiskelijoiden ohjauksessa, vaihtelevin tuloksien.

Kielenoppimista voidaan lähestyä oppijan ja ympäristön välisenä yhteistyönä ja vuorovaikutuksena (ks. esim. Intke-Hernandez 2020, 117): kielitaito liittyy tilanteisiin, ym-

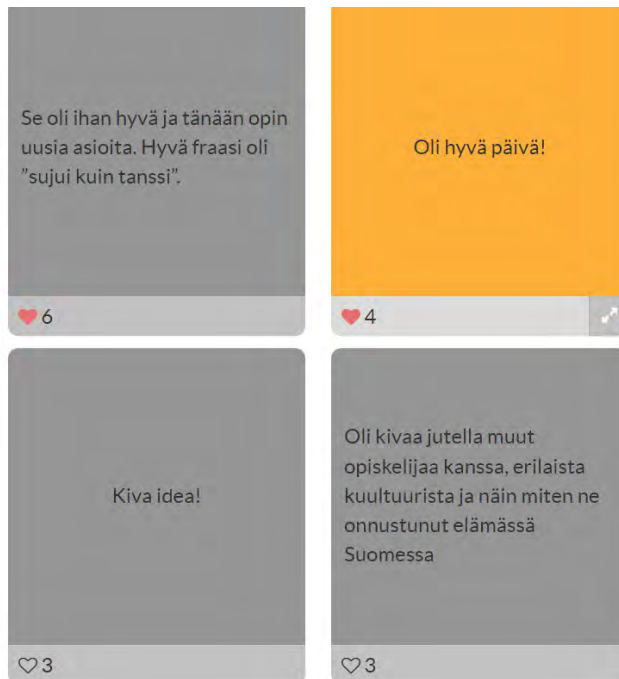
päristöihin ja ihmissuhteisiin, joissa se myös vahvistuu. Kieletä ja kielen käyttämiseltä ei voi välttyä esimerkiksi hoivatyössä, jossa asiakkaat todennäköisesti puhuvat vain suomea. Ensimmäisen työharjoittelun jälkeen tapasinkin opiskelijoita, jotka olivat saaneet harjoittelusta onnistumisen kokemuksia, kielitaitoa ja itseluottamusta. Kokemus vahvistaa käsitystä siitä, kuinka tärkeää aito kieliympäristö ja tilanteista selviäminen on kielitaidon kehittymiselle ja kielenoppimisen motivaation ylläpitämiselle. Kielenopetus tarjoaa opiskelijoille harjoitusta, pohjatietoa ja tukea, mutta oppitunteja olennaisempaa on se, mitä opiskelija oppitunnilta saamillaan sanoilla, fraaseilla ja tiedoilla tekee.

Kielenoppiminen vaatii ehdottomasti altistumista kielelle. Vaikka alkuun kieli olisi pelkkää massaa, sitkeällä kuuntelemisella massasta alkaa erottua ensin tunnistettavia sanoja ja lopulta lauseita. Jossakin altistumisen vaiheessa kielenoppija huomaa ymmärtävänsä enemmän kuin ennen – tai saa aivan yhtäkkiä oivalluksen, jonka jälkeen kieli muuttuu ymmärrettäväksi ja helpommin hahmotettavaksi. Se kuitenkin vaatii kärsivällisyyttä ja työtä. Harva oppija on valmis lähtemään tähän työhön vapaaehtoisesti, esimerkiksi kuluttamalla suomenkielistä musiikkia, tv-ohjelmia, videoita tai uutisia. Siksi koulutuksen tärkeäksi tehtäväksi jää näiden tilanteiden järjestäminen, niiden suosittelu tai viime kädessä jopa niihin pakottaminen. Myös työelämä on tärkeä kielenoppimisen tukija ja kannustaja. Työpaikalla opiskelijalle voi tarjota aikaa, tilaisuuksia ja mahdollisuuksia kehittää kielitaitoa osana ammattitaidon harjoittelua. Työharjoittelussa työyhteisön kieli on lähtökohtaisesti suomi, jolloin opiskelijan on pak-

ko toimia suomenkielisessä ympäristössä ja suomen kielellä – ja pakko on hyvä syy oppia.

Opiskelijoiden motivaation, oppimisen ja opiskelijaryhmän toiminnan näkökulmasta suomen opetusta on kaikkiaan järkevää kehittää suuntaan, jossa hoitoala on läsnä suomen tunneilla alusta alkaen. Koska minulla ei suomen opettajana ole hoitoalan koulutusta, käytin ensimmäistä Nursing-koulutusvuotta paljon myös siihen, että tutustuin itse hoitoalan opetussuunnitelmaan, opetuksen sisältöihin ja toimintatapoihin. Näin olen saanut käsityksen siitä, mitä asioita opiskelijoiden tulisi ensimmäisen opiskeluvuoden aikana hallita sisällöllisesti ja miten suomen kielen opetusta voitaisiin yhdistää sisältövoittojen harjoitteluun.

Kuluvalla lukuvuodelle on jo olemassa valmiita opetusmateriaalia ja uutta luodaan koko ajan. Näin suomen opetuksessa voidaan ottaa heti käyttöön omat materiaalit, joissa hoitoala huomioidaan alusta alkaen. Opetukseen on lisätty yhteistyötä sekä hoitoalan opetuksen, suomenkielisen opetusryhmän että muiden yhteistyötahojen kanssa, mikä tuntuu kehityssuuntana oikealta ja opiskelijoiden kielitaitoa tukevalta. Esimerkiksi Ekamin kotouttamiskoulutuksen opiskelijoiden vierailu Xamkissa toisen vuoden Nursing-opiskelijoiden luona sai paljon positiivista palautetta molempien oppilaitosten opiskelijoilta (kuva 3). Vastavierailun Ekamiin teemme samoihin aikoihin, kun tämä artikkeli valmistuu, eli lokakuussa 2023.

Kuva 3. Flingaan kerättyjä palautteita Ekamin opiskelijoiden vierailusta Xamkin Nursing-ryhmän luona 27.9.2023.

Kaikkiaan voi todeta, että suomenopetuksen kehittäminen osana Nursing-koulutusta on vasta alkuvaiheessa. Kehittämistyö on haastavaa, kiinnostavaa, palkitsevaa, mukaansa tempaavaa, sitovaa ja loputtomalta tuntuva – eli juuri sitä, mitä itse työltäni kaipaen. Eniten kuitenkin ponnistelevat opiskelijat, jotka tiukassa aikataulussa yrittävät ottaa haltuun sekä hoitoalan sisällöt että suomen kielen taidon. Kielenopettajakaan ei välttynyt ilon kyyneliltä, kun toisen vuoden Nursing-opiskelijamme Chathurika Peiris sai lokakuussa 2023 Porflang-stipendin. Stipendin keskeisin myöntöperuste on työharjoittelussa osoitettu ammatillisen vieraan kielen taito tai viestintätaito omalla äidinkielellä. Stipendi on hieno palkinto opiskelijalle ahkerasta ja onnistuneesta työstä, joka edelleen

jatkuu. Se on myös mieltä lämmittävä tunnustus kaikille meille tämän koulutuksen tekijöille. Jotain olemme jo tehneet oikein, jatkossa tehdään vielä paremmin.

Nursing-koulutuksen alkuaikoina on jo luotu hyviä käytäntöjä ja yhteistyötä niin Xamkin sisällä kuin talon ulkopuolellekin. Toivon, että koulutusta kehitettäessä löydetään vielä uusia tapoja ja kumppanuuksia, joiden avulla sekä kielitaitoa että alueelle kiinnittymistä voidaan vahvistaa. Ihannetilanteessa Xamkista valmistuu suomen kieltä riittävästi osaavia, monikulttuurisia ja taitavia sairaanhoidon ammattilaisia, joista ainakin osa työllistyy Kymenlaaksoon. Taavoitteen saavuttaminen ei ehkä ole helppoa, mutta se on mahdollista.

LÄHTEET

Intke-Hernandez, M. 2020. Osallisena yhteisessä arjessa: neksusanalyysi maahanmuuttajaäitien arjen kielitarinoista. Teoksessa Grasz, S., Keisanen, T., Oloff, F., Rauniomaa, M., Rautiainen, I & Siromaa, M. (toim.) Menetelmällisiä käännteitä soveltavassa kielentutkimuksessa – Methodological Turns in Applied Language Studies. AFinLAN vuosikirja 2020. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja n:o 78. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLa: Jyväskylä, 115–136. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://doi.org/10.30661/afinlavk.89414> [viitattu 25.8.2023].

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Kotoutumiskoulutuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf [viitattu 29.5.2023].

Kielitaidon tasojen kuvausasteikko s.a. Opetushallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielitaidon_tasojen_kuvausasteikko.pdf [viitattu 23.8.2023].

Koskela, K. 2018. Kotoutumiskoulutus ei aina takaa kielitaitoa. KT-lehti 5/2018. Verkkolehti. Saatavissa: <https://www.ktlehti.fi/2018/5/kotoutumiskoulutus-ei-aina-takaa-kielitaitoa> [viitattu 29.5.2023].

Lähikehityksen vyöhyke. 2017. Tieteen termipankki. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kasvatustieteet:l%C3%A4hikehityksen_vy%C3%B6hyke [viitattu 29.5.2023].

KAKSIKIELISEN SAIRAANHOITAJA- OPISKELIJAN HARJOITTELUN OHJAAMINEN

Anne Kylmä

Ensimmäisellä harjoittelulla suuri merkitys opiskelijalle, ohjaajille ja koululle

Tulevaisuudessa työyhteisöt terveydenhuollossa ovat entistä monikulttuurisempia ja työtä tehdään usealla eri kielellä, vaikka suomen kieli onkin pääasiallinen työkieli. Työntekijöistä on pulaa, ja terveydenhuoltoon tullaan rekrytoimaan sairaanhoitajia hyvin erilaisista taustoista. Suhtautuminen ulkomaalaistaustaisiin sairaanhoitajiin ja sairaanhoitajaopiskelijoihin on muuttumassa normaaliin arkeen kuuluvaksi, ja ulkomaalaistaustaiset sairaanhoitajat ja sairaanhoitajaopiskelijat koetaan enenevässä määrin myönteisenä asian.

Kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen ensimmäinen harjoittelu ajoittui lukuvuoden loppuun keväälle 2023. Pääasiassa opiskelijat harjoittelivat ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä julkisella ja yksityisellä sektorilla. Muutama opiskelija suoritti harjoittelunsa erilaisissa päivätoimintayksiköissä kolmannella sektorilla. Harjoittelupaikat löytyivät

Kymenlaaksosta ja Uudeltamaalta, ja kaikkiaan 36 opiskelijaa suoritti harjoittelun hyväksytysti.

Harjoittelua edeltävällä lukukaudella koulutuksesta keskusteltiin yhteistyökumppaneiden kanssa yhteisissä tapaamisissa. Kymenlaakson ulkopuolisiin harjoittelupaikkojen tarjoajiin oltiin yhteydessä sähköpostitse. Toisen lukukauden alussa käytiin Kymenlaakson yksiköissä tapaamassa sekä esihenkilöitä että tulevia harjoittelun ohjaajia. Tapaamisissa kerrottiin koulutuksesta ja keskusteltiin eri kulttuuri- ja kielitaustaisten opiskelijoiden harjoittelun ohjaamiseen liittyvistä erityispiirteistä. Keskusteluissa korostuivat kieleen ja kommunikaatioon liittyvät haasteet. Tiedettiin, että suurin osa opiskelijoista pystyy puhumaan suomea vain auttavasti, jolloin ohjauskielenä oli pääosin englanti.

Kaksikielisen sairaanhoitajaryhmän ensimmäisen harjoittelun päätyttyä ohjaajille lähetettiin vapaamuotoinen sähköpostiviesti, jossa heitä pyydettiin kertomaan kokemukstaan harjoittelun ohjaajina. Viestiin vastasi kaksikymmentä ohjaajaa, ja heidän vastauksiaan on suorina lainauksina tässä artikkelissa.

”Opiskelujakso oli hänelle varmasti todella hyödyllinen ja hän sai varmuutta tekemiseensä. Voi sanoa, että hän puhkesi kukkaan jakson aikana! Tarvitsemme tällaisia helmiä alallemme.”

”Toivottavasti jatkossakin meille tulisi opiskelijoita, ja miksei myös eri vaiheessa olevia.”

Opiskelijoiden tulevaan harjoitteluun suhtauduttiin myönteisesti. Keskusteluissa tuli esille jonkin verran myös ennakkoluuloja ja pelkoja siitä, kuinka vieraasta kulttuurista tuleva opiskelija osaa toimia työyhteisössä ja noudattaa työelämän pelisääntöjä.

”Ennakkoon jännitin että miten suoriudun ohjauksesta mutta opiskelijani oli oikein oma-aloitteinen ja nopeasti asioita omaksuva. Kielitaito toki toi haasteita mutta kaikista tilanteista selvittiin hyvin.”

”Minulla kävi tuuri, kun sain niin hyvän, motivoituneen, oma-aloitteisen ja melko hyvin suomea puhuvan opiskelijan.”

Positiivinen palaute opiskelijoiden hyvästä asenteesta, tietotaidosta ja etenkin potilaiden, asukkaiden tai asiakkaiden kohtaamisesta tuli esille useissa ohjaajien vastauksissa. Opiskelijat olivat pääsääntöisesti hyvin kiinnostuneita ja motivoituneita oppimaan sekä sairaanhoitajan ammattiin liittyviä asioita että suomen kieltä. Opiskelijoiden asenne ja tietotaidot vähensivät ennakkoon koettua pelkoa hyvin nopeasti jo harjoittelun alussa.

”Opiskelijalla oli erittäin hyvä asenne opiskelua kohtaan, ja hän oli erittäin motivoitunut oppimaan uutta.”

”Hän oli erittäin kiinnostunut hoitoalasta. Kyseli paljon ja tarttui töihin sujuvasti ja oli innokas oppimaan uusia asioita ja myös tekemään, kokeilemaan ja yrittämään niitä.”

”Hän osallistui reippaasti kaikkeen, otti ohjausta mielellään vastaan ja teki myös paljon perustyötä itsenäisesti. Hän on kiinnostunut ja innokas, kohtaa ihmiset aidosti ja lämmöllä.”

”Harjoittelu sujui hyvin ja oli ilo ohjata innostunutta opiskelijaa.”

”Hän oli mielellään mukana hoitotyössä ja pärjäsi siinä hyvin. Hän osasi ohjata asukkaita sekä auttaa heitä päivittäisissä toiminnoissa. Erittäin ystävällinen ja asukkaiden tarpeet huomioiva opiskelija.”

”Kiinnostus erikoisalaamme kohtaan oli runsasta ja opiskelijat kyselivätkin työstä paljon. Lisäksi molemmat osallistuivat töihin työryhmän mukana kiitettävästi.”

”Molemmat opiskelijat olivat erittäin motivoituneita oppimaan suomenkieltä. Rohkeutta vain molemmille lisää käyttää sitä.”

Osa yksityissektorin yksiköistä mahdollisti opiskelijoille maksuttoman majoituksen ja harjoittelun tekemisen työsuhteessa. Pääkaupunkiseudulla on jo totuttu maahanmuuttajataustaisiin hoitajiin, ja opiskelijoiden ohjaajinakin oli muita kuin suomea äidinkielenä puhuvia hoitajia. Useat opiskelijat työllistyivät harjoittelun jälkeen harjoitteluorganisaatioon, mikä tukee ajatusta hyvin suoritetusta harjoittelusta.

"Itseasiassa jakso meni niin hyvin että hän on aloittanut / aloittamassa meillä myös kesätöissä.:"

Lähellä harjoittelun alkamisen ajankohtaa järjestettiin harjoitteluohjaajille Teams-info, jossa kerrottiin opiskelijaryhmästä ja tulevasta harjoittelusta ja puhuttiin myös kieli- ja kulttuuritietoisuudesta. Tilaisuudessa oli mahdollisuus esittää oppilaitoksen edustajille kysymyksiä. Tiedottaminen koulutuksesta, tapaamiset yhteistyökumppanien kanssa ja Teams-ennakkoinfo koettiin tärkeiksi asioiksi onnistuneen harjoittelun mahdollistamisessa.

Ennakoasenteista ja -peloista

Siinä missä opiskelijoita jännitti ensimmäinen harjoittelu vieraassa ympäristössä vieraalla kielellä, oli tilanne jännittävä myös ohjaajille. Englannin kielellä puhumista jännitetään, ja useat hoitajat kertoivat ennen harjoittelua pidetyissä tapaamisissa etenkin ammattisanaston olevan unohtunut.

Pelko englannin kielellä puhumisesta osoitautui kuitenkin usein turhaksi. Toki kieli-ongelmia ajoittain oli, mutta palautteiden perusteella kokemus on ollut varsin positiivinen ja kommunikointi on onnistunut puolin ja toisin, vaikka tutkimusten mukaan kieli-aidon puutteet voivat johtaa opiskelijoiden epäasialliseen kohteluun, kiusaamiseen ja eristämiseen (Korhonen ym. 2019).

Apua tulkkaukseen on löytynyt työkavereista tai internetin kääntäjäohjelmista. Lisäksi kommunikointia on helpottanut opiskelijoiden suomen kielen taidon vahvistuminen.

"Minulla itsellä ei ikävä kyllä ole englanninkielen taitoa juuri ollenkaan, joten ohjaaminen oli siinä mielessä hyvin haasteellista. Nykyään on käytössä kaiken maailman kääntäjä ohjelmia, mutta ei niitä voi joka tilanteessa käyttää."

"Onneksi nykytekniikka ja google-kääntäjä ovat käytössä ja tämän avulla selvisin monista ammattiin liittyvistä kysymyksistä, joita he esittivät."

"Opiskelija oli kyllä hyvin motivoitunut oppimaan kaikkea mahdollista ja halusi myös oppia suomen kieltä."

"Opiskelijan kyky ymmärtää suomen kieltä vahvistui harjoittelun aikana selkeästi. Rohkeus puhua suomea vahvistui myös, mutta toki selkeästi hitaammin."

"Ohjaustilanteet meni käytännössä elekielellä ja näyttöön perustuen. Kun ei tiedä ymmärtäkö ohjattava mitä yritetään opettaa, niin väkisin oppimistilanne jää vajavaiseksi. Muuten ohjattava oli aktiivinen ja halukas oppimaan uusia asioita."

"Rohkeus kokeilla suomenpuhumista oli korkea ja siihen häntä kovasti yritin rohkaista."

Ihmisillä on taipumus luokitella toisiaan erilaisiin ryhmiin, jotta hahmotetaan paremmin olemassa oleva todellisuus. Ryhmien välisiä eroja korostamalla saadaan tilanne ja todellisuus jäsenettyä. Kanssaihmiä voidaan kohdella eriarvoisesti sen mukaan, ovatko nämä sisäryhmää vai ulkoryhmää –

siis ”meitä” vai ”muita”. (Pauha ja Jasinskaja- Lahti 2017.) Ohjaajien kommenttien perusteella harjoitteluissa ei tullut esille, että opiskelijat olisi mielletty eri ryhmään kuuluviksi niin, että se olisi näkynyt kohtelussa. Yhdistävänä tekijänä on luultavasti sairaanhoitajuus, joka saattaa olla voimakkaampi identiteetti kuin se, että kuulutaan eri kulttuureihin ja puhutaan eri kieltä. On ollut tarve samaan ryhmään kuulumisesta.

Kaksikielisen sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelun ohjaaminen on vaativa tehtävä, joka edellyttää ohjaajalta avointa asennetta ja herkkyyttä erilaisia arvoja ja kulttuureita kohtaan. Tavoitteena on se, että opiskelija pystyy suorittamaan opinnot menestyksellä ja integroitumaan uuteen kulttuuriin. Ohjaajan olisi hyvä tunnistaa ja arvostaa tätä erilaisuutta, sillä se voi tuoda uusia näkökulmia ja lähestymistapoja hoitotyöhön.

Oikarainen (2022) korostaa, että kulttuuriset erot tulisi nähdä asioina, jotka auttavat ammatillisessa kehittämisessä sekä ohjaajaa että opiskelijaa. Opiskelijat tuovat mukanaan kielen lisäksi erilaisia kulttuurisia tapoja, arvoja ja uskomuksia. Tämä voi vaikuttaa esimerkiksi eri ammatteihin kuuluviin työtovereihin ja potilaiden yksityisyyteen suhtautumisessa. Myös työelämän pelisäännöt saattavat olla erilaisia eri kulttuureissa.

Erilaiset kulttuuriset normit ja tavat voivat vaikuttaa siihen, miten hoitoa annetaan ja miten potilasiin ja työtovereihin suhtaudutaan. Ohjaajien on hyvä olla tietoisia näistä eroista suhtautumisessa terveydenhoitoon ja hoitohenkilökuntaan ja auttaa opiskelijaa sopeutumaan uuteen ja erilaiseen työympäristöön.

”Kulttuuriset erot ajoittain nousivat pintaan ja niistä keskusteltiin. Pahin keskustelu oli, kun ohjattava piti lähihoitajia ja avustajia alempi-arvoisena.”

”Työaikojen noudattamisen tärkeyttä kannattaisi painottaa koulussa enemmän”

Ohjaajan on hyvä olla tietoinen omista ennakkoluuloistaan ja asenteistaan sekä niiden vaikutuksista ohjaustilanteessa. Omien ennakkoluulojen käsittelemättömyys voi johtaa pahimmillaan ennakkoluulojen kohteena olevan syrjintään. Tärkeää olisi keskustella kulttuurien välisistä eroista jo ennen harjoittelun alkamista (Oikarainen 2022). Avoin ja kunnioittava asenne on tärkeä turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin luomisessa.

Ohjaajien vastauksissa näkyy myönteinen suhtautuminen ja halua auttaa ja tukea kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen opiskelijoita. Vieraskieliset ja eri kulttuureista tulevat työntekijät nähdään itsestään selvänä ja luonnollisena osana työyhteisöjä, ja suhtautuminen heihin on suvaitsevampaa kuin aikaisemmin.

Kieleen ja kommunikaatioon liittyvät haasteet

Kielitaidon puutteen tuomat haasteet ovat tutkimusten mukaan merkittävä este oppimiselle. Opiskelijan on vaikeaa seurata henkilökunnan ja potilaiden välistä keskustelua, ymmärtää pyyntöjä tai antaa ohjeita potilaille. (Oikarainen 2022.) Tärkeä tieto ja ohjeet voivat jäädä ymmärtämättä tai tulla väärin-

ymmärretyksi. Kielitaidon puuttuminen vaikeuttaa myös raportointia ja kirjaamista sekä ammattitermien ymmärtämistä. (Korhonen ym. 2019.) Lääketieteelliset termit ja käytännöt voivat vaihdella kulttuurista toiseen. Vieraalla kielellä kommunikointi voi johtaa väärinymmärryksiin ja epäselvyyksiin, ja tämä kaikki vaikuttaa hoidon laatuun ja potilasturvallisuuteen.

Vähäinen kielitaito hidastaa myös ammatillista kasvua ja voi estää henkilökohtaisen tavoitteiden saavuttamista harjoittelussa. Opiskelijoiden voi olla vaikea ilmaista itseään selkeästi vieraalla kielellä. Tämä voi vaikuttaa opiskelijan itseluottamukseen ja siten myös oppimiskokemukseen. Oikaraisen (2022) mukaan opiskelija ei myöskään aina kerro tekemistään virheistä tai kysy neuvoja. Ohjaajan tuleekin olla tietoinen eri kulttuureihin kuuluvista tavoista toimia ja olla kärsivällinen sekä auttaa opiskelijaa ymmärtämään ohjeita ja varmistaa, että he uskaltavat kysyä epäselvistä asioista.

Ohjaajien vastauksissa ei tullut esille, että kommunikaatiossa olisi ollut harjoittelua tai työtä haittaavia asioita. Mahdollisesti tämä johtuu siitä, että ensimmäisessä harjoittelussa tavoitteet olivat pääosin suomen kielin oppimisessa ja oltiin tietoisia siitä, että ohjausta joudutaan antamaan englanniksi. Muun muassa kirjaamista potilastietojärjestelmiin ei vielä harjoiteltu eikä vaadittu asukkaiden ohjaamista suomen kielellä, vaan harjoittelu toteutui jokaisen kielitaidon ehtoilla. Opiskelijoilla oli hyvät tiedolliset ja taidolliset valmiudet toteuttaa hoitotyötä riippumatta kielestä, ja heidän ammatillisuutensa näkyi kielitaidosta huolimatta.

Kaksikielisen koulutuksen opiskelijoiden ohjaaminen vaatii ohjaajilta enemmän aikaa ja resursseja verrattuna ohjaukseen suomen kielellä. Vieraalla kielellä ohjaaminen on myös väsyttävää ja stressaavaa, ja ohjaajan on vaikeaa löytää aikaa sekä potilastyöhön että ohjaamiseen. Ohjaajalla tulisi olla valmius ohjata selkeästi sekä tarvittaessa toistamaan ja varmistamaan, että opiskelija on ymmärtänyt asian. (Oikarainen 2022.)

”Yritin rohkaista häntä käyttämään suomea mahdollisimman paljon.”

”Suomea ja englantia ristiin puhumalla on varmistettu että opiskelija on ymmärtänyt varmasti mistä kyse. Toki sitten suomea on puhuttu niin paljon kuin se opiskelijan ymmärryksen rajoissa menee, jotta kielitaito kehittyisi.”

Kohti seuraavia harjoitteluja

Sairaanhoitajien koulutuksessa iso osa oppimisesta tapahtuu kliinisessä harjoittelussa koulun ulkopuolella. Opiskelijoilla, joilla suomen tai ruotsin kieli on heikko, on todettu olevan vaikeuksia saada harjoittelupaikkoja (Mikkonen 2017). Paikkojen saamisen vaikeus tulee näkymään vielä enemmän, kun kaksikielisen koulutuksen opiskelijat tarvitsevat paikkoja muuhun kuin ensimmäiseen, perushoitoon painottuvaan, harjoitteluun. Harjoittelumahdollisuuksia tarpeeksi vaativissa ja ammattitaitoa lisäävissä paikoissa on haasteellista löytää myös suomen kielellä tutkintoa suorittaville. Tämän haasteen voittamisessa tulee ammattikorkeakoulun tehdä tiivistä yhteistyötä harjoittelupaikkoja tar-

joavien organisaatioiden kanssa (Mikkonen 2017). On tärkeää löytää yhdessä sopivia harjoittelupaikkoja ja suunnitella harjoittelujen ohjausta. Tärkeää on myös järjestää ohjaajille koulutusta kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen opiskelijoiden ohjaamiseen.

Hoitotyön harjoittelujaksot aiheuttavat erityisesti kansainvälisille opiskelijoille emotionaalista stressiä. Lisäksi kansainväliset opiskelijat kokevat kielteistä suhtautumista harjoittelupaikkojen henkilökunnan taholta. (Mikkonen 2017.) Myös heikko suomen tai ruotsin kielen taito on asettanut haasteita harjoittelussa, ja kansainväliset opiskelijat voivatkin kokea, ettei kliininen oppimisympäristö tue heidän oppimistaan.

Tutkimusten mukaan koulutusorganisaatioista ei anneta riittävästi tukea harjoittelussa oleville kaksikielisille opiskelijoille. Koululta saatavalla tuella on kuitenkin suuri merkitys kielen oppimiselle. (Korhonen ym. 2019.) Kaksikielisen ryhmän ensimmäisessä harjoittelussa tämä asia oli huomioitu ja ohjaavalla opettajalla oli normaalia enemmän resursseja ohjaukseen. Tärkeää olisi mahdollistaa riittävä panostus ohjaamiseen kaikissa harjoitteluissa.

”Koulun kanssa yhteydenpito sujui myös mielestäni erittäin hyvin.”

Opiskelijaryhmän seuraavissa harjoitteluissa kielitaidolla tulee olemaan suurempi merkitys kuin ensimmäisessä harjoittelussa. On mahdollista, että myös opiskelijan omasta kulttuurista ja taustasta johtuvia tapoja, asenteita, uskomuksia, normeja ja vuorovaikutuksen tapoja tulee seuraavissa harjoitte-

luissa enemmän esille kuin ensimmäisessä harjoittelussa. Tutkimuksissa (Mikkonen ym. 2016) on todettu, että kansainväliset vaihto-opiskelijat, jotka ovat kohdemaassa lyhyemmän aikaa, eivät joudu harjoittelunsa aikana todistamaan osaamistaan samalla tavalla kuin maassa koko tutkintoa suorittavat kulttuurisesti ja kielellisesti erilaiset opiskelijat.

Kaksikielisen koulutuksen opiskelijoilta ei ensimmäisessä harjoittelussa vaadittu ohjaajien vastausten mukaan osaamisen näyttämistä ja todistamista. Oletettavaa on, että myöhemmissä harjoitteluissa tämä osaamisen näyttämisen vaatimus korostuu erityisesti silloin kun suomen kielen taito koetaan puutteelliseksi.

”Opiskelija oli hyvin kiinnostunut ja innokas oppimaan uutta, joten oli hyvin aktiivinen kysymään ja vaati perusteluja tekemiemme päätöksiin esimerkiksi asukkaan hoitoa koskevissa asioissa. Kyseenalaistaminen haastoi myös minua ohjaajana ja joutui myös itse miettimään toimintaansa.”

Ohjauksessa tulisi käyttää selkeää ja yksinkertaista kieltä ja välttää monimutkaisia termejä ja vaikeaselkoista sanastoa. Mitä pidemmälle opinnot etenevät ja mitä vaativampia asioita opiskelijat joutuvat harjoitteluissa tekemään, sitä vaikeampaa se kuitenkin on. Ensimmäisessä harjoittelussa vain yksi ohjaajista toi esille sen, että vaikeiden termien selittäminen on haasteellista.

”Termit toimintaympäristö ja näyttöön perustuva hoitotyö tuottivat eniten päänvaivaa ja tästä kes-

kustelimme ohjaavan opettajan kanssa. Opiskelija puhui kohtuullisesti suomea ja tästä oli kyllä apua. Aina emme ymmärtäneet kunnolla toinen toisianne, mutta yritettiin kovasti.”

”Kokemus oli mielenkiintoinen ja avartava. Opimme molemmat toinen toisiltamme. Ajoittain sanat loppuivat kesken puolin ja toisin, mutta google kääntäjään turvauimme vain harvoin.”

Tutkimusten mukaan kliinisen oppimisympäristön myönteinen ilmapiiri vähentää kielestä johtuvia haasteita ja auttaa selviytymään harjoittelun aikana eteen tulevista vaikeuksista (Mikkonen ym. 2016). Oppimiselle myönteisen ilmapiirin luominen on tärkeää, ja usein se vaatii asiaan paneutumista ja tietoa asioista, jotka edesauttavat tällaisen ilmapiirin aikaansaamisessa.

Ohjaajat suhtautuvat kansainvälisiin opiskelijoihin myönteisemmin ja ohjaavat opiskelijoita paremmin silloin kun harjoittelun ohjaajan englannin kielen taito on riittävä ohjaukseen. Mikäli ohjaajien taidot keskustella ovat heikot, he keskustelevat vähemmän opiskelijoiden kanssa heidän taustastaan ja osoittavat vähemmän mielenkiintoa opiskelijoiden oppimiseen. Ohjaajan asenteella on suuri merkitys harjoittelun onnistumiselle. Ulkomailla asuneet ja työskennelleet ohjaajat kokevat kansainvälisten opiskelijoiden kanssa työskentelyn selvästi luontevammaksi kuin ei-ulkomailla työskennelleet. (Mikkonen 2017.)

Kaksikielisen ryhmän ensimmäisen harjoittelun ohjaajilla oli sekä kokemusta ulko-

mailla työskentelystä että kokemusta vain Suomesta ja suomalaisten kanssa työskentelystä. Samoin heidän englannin kielen taidoissaan oli vaihtelua. Ohjaajien vastauksissa kuitenkin näkyi myönteinen ja ymmärtävä suhtautuminen opiskelijoihin, joten tutkimuksista huolimatta ohjaajan suhtautuminen ja ohjausosaaminen voi olla erinomaista, vaikkei hänellä ole aikaisempaa kokemusta työskentelystä eri kulttuureihin kuuluvien kanssa. Tärkeää on olla avoimin ja uteliain mielin ja luottaa opiskelijaan ja hänen osaamiseensa riippumatta kielestä tai kulttuurista.

”Opiskelijani ymmärtää hyvin suomea ja pystyin luottamaan siihen, että hän kysyy, jos jotain ei ymmärtänyt ja vaihdomme tarvittaessa osin englannin kielelle.”

Opiskelijoiden tulevisissa harjoitteluisissa on edelleen tärkeää huomioida opiskelijoiden tukeminen ja ohjaaminen yhteistyössä harjoittelupaikkoja tarjoavien organisaatioiden kanssa. Vaatimukset opiskelijoiden ammatillisesta osaamisesta ja suomen kielen käytämisestä opiskelu- ja työkielenä kasvavat opintojen edetessä. Kaksikielisessä koulutuksessa oleva tavoite suomen kielellä potilasturvallisesti työskentelevästä ammattinsa osaavasta sairaanhoitajasta tullaan saavuttamaan yhteistyössä opiskelijoiden, opettajien ja opiskelijaohjaajien kanssa.

LÄHTEET

Korhonen, H., Tuomikoski A-M., Oikarainen, A., Kääriäinen, M., Salo, E., Kyngäs, H., Liikanen, E. & Mikkonen, K. 2019. Culturally and linguistically diverse healthcare students' experiences of the clinical learning environment and mentoring: A qualitative study. *Nurse Education in Practice* 41. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www-sciencedirect-com.ezproxy.xamk.fi/science/article/pii/S1471595318308436> [viitattu 14.8.2023].

Mikkonen, K., Elo, S., Kuivila H-M., Tuomikoski A-M. & Kääriäinen M. 2016. Culturally and linguistically diverse healthcare students' experiences of learning in a clinical environment: A systematic review of qualitative studies. *International Journal of Nursing Studies* 54, 173 – 187. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www-sciencedirect-com.ezproxy.xamk.fi/science/article/pii/S0020748915001984> [viitattu 14.8.2023].

Mikkonen, K. 2017. Clinical learning environment and mentoring of culturally and linguistically diverse nursing students. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526215754.pdf> [viitattu 14.8.2023].

Oikarainen, A. 2022. Effects of an Educational Intervention on Mentors' Competence in Mentoring Culturally and Linguistically Diverse Nursing Students. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526233116.pdf> [viitattu 14.8.2023].

Pauha, T. & Jasinskaja-Lahti, I. 2017. Vähemmistöjen väliset suhteet. Tutkimustuloksia ja toimintaehdotuksia. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 1/2017. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79168/TEM_1_2017_FINAL_verkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 15.8.2023].

OPINNÄYTETYÖ OSANA SAIRAANHOITAJATUTKINTOA

Sari Engelhardt

Opinnäytetyö on osa ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen sisältöä, ja sen laajuus on 15 opintopistettä, mikä käytännössä tarkoittaa noin 400 tunnin työpästä opiskelijalta (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014). Tämä suuri tuntimäärä antaa opiskelijalle mahdollisuuden paneutua itseään kiinnostavaan hoitotyön osa-alueeseen ja syventää osaamistaan siinä. Opiskelija voi parhaimmillaan kehittyä melkoiseksi asiantuntijaksi kyseisessä aiheessa. Opinnäytetyöprosessin tulisi lisätä myös opiskelijoiden valmiuksia seurata ja edistää oman alansa kehittymistä, mikä on myös ammattikorkeakoulututkintojen tavoite (vrt. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014).

Opinnäytetyöaiheet ovat aina työelämälähtöisiä, mikä tarkoittaa sitä, että toimeksiantajan on tarkoitus hyödyntää opinnäytetyön tuloksia käytännössä. Sairaanhoitajatutkinnossa varsin monet opinnäytetyöt toteutetaan kirjallisuuskatsauksina, joissa kootaan uusin näyttöön perustuva tutkimustieto aiheesta vastauksena tutkimuskysymykseen. Tieteen valtakieli on englanti, ja suomenkielisen tutkimustiedon määrä voi aiheen mukaan olla niukkaa, joten opiskelijat kartoittavat useimmiten myös kansainväliset

hoitotyön tietokannat tiedonhakuja tehdesään. Opiskelijat siis tuottavat käytännössä merkityksellistä tietoa, jonka kokoamiseen työelämässä ei monestikaan ole aikaa ja resursseja.

Opinnäytetyö prosessina

Suomenkielisissä sairaanhoitajatutkinnoissa opinnäytetyöprosessi käynnistyy yleensä toisen opintovuoden lopulla tai kolmannen vuoden alussa. Aikaa prosessin läpivientiin tasaisella työskentelyvauhdilla ja muiden opintojen ohella kuluu keskimäärin vuosi. Prosessissa ovat tukena ohjaava opettaja ja työelämän nimeämä ohjaaja, jonka rooli painottuu sisällöllisiin seikkoihin. Lisäksi seminaareissa opinnäytetyön tekijät saavat vertaispalautetta muilta opiskelijoilta.

Kaksikielisessä sairaanhoitajatutkinnossa prosessi on suunniteltu pidemmäksi. Opiskelijat aloittavat tutkimus- ja kehittämisosaaamisen opinnot jo heti toisen lukuvuoden alussa eli puolta vuotta aiemmin kuin suomenkielisissä sairaanhoitajatutkinnoissa. Opintojakso on jaksotettu niin, että menetelmäopetusta integroidaan myös itse opinnäytetyöprosessiin, mikä poikkeaa suo-

menkielisten sairaanhoitajaryhmien käytännöistä. Opiskelijat ryhtyvät suunnittelemaan itseään kiinnostavaa aihealuetta jo tutkimus- ja kehittämisosaamisen opintojaksolla ja tekemään tiedonhakuja. Ryhmän yhteiset tapaamiset ja seminaarit aikataulutetaan työjärjestyksiin etukäteen ja opinnäytetöitä ohjaa useampi opettaja, mikä mahdollistaa pienryhmissä tapahtuvan työskentelyn prosessin eri vaiheissa.

Opinnäytetyö osana kielen opiskelua

Opinnäytetyön kirjoituskielestä kaksikielisessä sairaanhoitajatutkinnossa on käyty keskustelua. Käytännössä ammattikorkeakoulu voi päättää asian niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden koulusivistyskieli ei ole suomi tai ruotsi (vrt. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014). Xamkin ensimmäisessä kaksikielisessä sairaanhoitajatutkinnossa ei opiskele opiskelijoita, joiden koulusivistyskieli olisi suomi tai ruotsi, eikä englanniksi koulunsa käyneitäkään ole montaa. Opetuskielenä koulutuksessa ovat englanti ja suomi, joten kohtuullisuuden nimissä päädyttiin siihen, että useimmat kaksikielisen koulutuksen opiskelijoista voivat toteuttaa opinnäytetyönsä englannin kielellä. Ne opiskelijat, joiden suomen kielen taito mahdollistaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteisiin nojautuvan tekstin tuottamisen suomeksi, toteuttavat opinnäytetyönsä suomeksi. Kielitaidon arvioinnissa apuna on suomen kielen ja viestinnän opettaja, joka tuntee opiskelijat jo koulutuksen alkumetreiltä saakka.

Koska tavoitteena on toimivan peruskielitaidon taso sairaanhoitajaksi valmistuttua,

myös opinnäytetyöprosessiin liitetään tieteellisen viestinnän opetusta ja jokaiseen opinnäytetyöhön tuotetaan vähintään suomenkielinen tiivistelmä. Seminaarityöskentelyssä käytetään sekä suomea että englantia kuten myös tutkimusmenetelmien opetuksessa. Englanninkielisen tekstin tuottamiseen opiskelijat saavat tukea sitä tarvitessaan. Näin tuetaan tieteellisen kielen harjoittelua molemmilla kielillä, mikä mahdollistaa tutkimusartikkeleiden lukemisen näillä kielillä myös jatkossa. Prosessin aikana kansainvälisten hoitotyön tietokantojen käyttö tulee tutuksi ja käytössä tukena on ohjaavien opettajien lisäksi kirjaston tietoasiantuntija.

Opinnäytetyömenetelmä

FinAME-asiantuntijuusmallin mukaan tutkimustiedon tuottamista ei edellytetä sairaanhoitajatutkinnossa, joka edustaa EQF-tasoa 6 (Hotus 2022). Tämän perusteella päädyttiin siihen, että kaksikielisessä sairaanhoitajatutkinnossa opinnäytetyöt toteutetaan kirjallisuuskatsauksina ja tutkimus- ja kehittämisosaamisen opetuksessa painotetaan kirjallisuuskatsausta tutkimusmenetelmänä. Opiskelijat perehtyvät muihin tutkimusmenetelmiin yhden opintopisteen laajuisesti. Muut tutkimusmenetelmät tulevat käytännössä kuitenkin tutuiksi opinnäytetyöprosessin aikana, jolloin opiskelijat perehtyvät myös laadullisilla ja määrällisillä tutkimusmenetelmillä toteutettuihin tutkimuksiin ja tutkimusartikkeleihin.

Mikäli opiskelijat haluavat syventää muihin tutkimusmenetelmiin tutustumista, heille on tarjolla lisämateriaalia, johon jokai-

nen voi syventyä itsenäisesti kiinnostuksensa mukaan. Jatko-opinnoissa tutkimusmenetelmiin perehdytään joka tapauksessa laajemmin, ja vasta seuraavilla EQF-tasoilla opiskelijoilla alkaa olla enemmän tutkimuksellisia valmiuksia.

Opinnäytetyön yksilölliset opintopolut

Aiempi menetelmäosaaminen ja koulustausta on otettu huomioon niiden opiskelijoiden kohdalla, joilla on taustalla omassa kotimaassaan suoritettu korkeakoulututkinto ja sitä kautta hankittu osaaminen tutkimusprosessista. Heille on räätälöity yksilöprosessina toteutettava opinnäytetyö, joka sopivasti haastaa heitä uuden tieteenalan parissa. Näillä ratkaisuilla toivotaan innovatiivisia, monialaisia näkökulmia, joiden avulla opiskelija olemassa olevaa osaamistaan hyödyntäen syventää osaamistaan hoitotyössä. Motivaation näkökulmasta on tärkeää, ettei opiskelija turhaudu prosessissaan. Mikäli opiskelija työllistyy alalle jo opintojensa aikana, on mahdollista tuottaa myös työelämän tarpeisiin räätälöity, korkeatasoinen opinnäytetyö.

Opiskelijat, joilla ei ole aiempaa korkeakoulustausta, tekevät opinnäytetyönsä pääsääntöisesti pareittain kuten hoitotyön suomenkielisissäkin tutkinnoissa. Parityöskentely tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden keskustella ja vaihtaa ajatuksia aiheestaan sekä tehtävistä ratkaisuihin koko prosessin ajan. Parityöskentely saattaa lisäksi monipuolistaa näkökulmia aiheeseen. Vertaistuen merkitystä prosessissa ei myöskään sovi unohtaa.

Suunnitelmista käytäntöön

Tutkimus- ja kehittämisopintojakson käynnistyttyä kävi selväksi, että ainakin ensimmäisen ryhmän kohdalla tulee joustavia ratkaisuja miettiä heti alusta alkaen. Opiskelijat osoittautuivat erittäin aktiivisiksi ja motivoituneiksi, ja kävi ilmi, että usealla opiskelijalla oli taustalla vastaavia korkeakouluopintoja. Jostakin syystä he eivät olleet tulleet ajatelleeksi, että opintojaksosta voisi hakea hyväksilukua aiempien opintojen perusteella. Hyväksilukuja myönnettiin opintojakson jo alettua. Kuitenkin myös nämä opiskelijat osallistuivat useimmille oppitunneille.

Myönnettyistä hyväksiluvuista seurasi se, että kiinnostus aloittaa opinnäytetyön työstämisen välittömästi oli joidenkin opiskelijoiden toiveissa. Tätä vaihtoehtoa tulee kuitenkin harkita tarkasti, koska opinnot ovat substanssin näkökulmasta vielä melko varhaisessa vaiheessa. Opinnäytetyön tarjoama mahdollisuus syventää osaamista jossakin itseä kiinnostavassa hoitotyön osa-alueessa ei välttämättä toteudu, jollei opiskelijalla ole vielä käsitystä kaikista hoitotyön erikoisaloista, joita opiskellaan vasta myöhemmin. On kuitenkin ymmärrettävää, että opiskelijoilla on tavoite valmistua mahdollisimman pian, koska opiskelu vieraassa maassa on useimmille iso taloudellinen panostus ja ponnistus. Soveltuvia ratkaisuja pyritään löytämään, jotta opinnäytetyöprosessi virittäisi opiskelijoille omien oivallusten sekä mielenkiintoisen aiheen myötä kriittisen ajattelun ja tutkimisen innostuksen ja mielen.

LÄHTEET

FinAME-asiiantuntijuusmalli. 2022. Hotus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hotus.fi/asiiantuntijuustoimintamalli> [Viitattu 30.5.2023].

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129.

PÄÄTÄNTÖ

Niina Ervaala

Ensimmäinen vuosi kaksikielisen sairaanhoitajatutkinnon parissa on ollut opettavainen ja antoisa. Julkaisun ajankohtana Kotkan kampuksella on toivotettu tervetulleiksi yli 60 uutta innokasta opiskelijaa kyseisessä tutkinnossa. Ensimmäisen vuoden oppien myötä yhteistyötä, opetusta ja harjoittelunohjausta, käytännössä kaikkea, on kehitetty eteenpäin. Uuden ryhmän kanssa osaamme välttää suurimmat sudenkuopat ja osaamme vastata opiskelijoiden kysymyksiin tarkemmin ja nopeammin. Tiedämme jo, minkälaisia haasteita he saattavat ensimmäisen vuoden aikana kohdata ja miten niistä päästään yli tai ympäri.

Vuonna 2022 opintonsa aloittaneet opiskelijat jatkavat opintojaan toisen vuoden opiskelijoina. He jatkavat sekä kielen että sairaanhoidon sisältöjen opiskelua, suorittavat erilaisia harjoitteluja ja integroituvat yhä paremmin suomalaiseen yhteiskuntaan. Toivotamme näille opiskelijoille menestystä opinnoissaan.

Työmme jatkuu myös vuoden 2023 jälkeen. Vuonna 2024 Kotkassa aloittaa jälleen uusi ryhmä, ja saamme vahvistusta myös Savonlinnasta, jossa vastaava koulutus alkaa vuonna 2024. Ensimmäisen vuoden kokemusten perusteella pystymme auttamaan toisen kampuksen kollegoitamme ja yhteistyökumppaneita välttämään ne karikat, joihin olemme ehkä itse joutuneet. Osaamme rauhoitella jännittyneitä opettajia ja rohkaista heitä eteenpäin. Savonlinnan koulutus tulee osaltaan vastaamaan oman alueensa työvoimapulaan ja edellyttää sen vuoksi vahvaa alueellista yhteistyötä, joka on rakennettava jokaisella alueella erikseen. Xamk käsittää alueellisesti laajan alueen: kampuksemme levittäytyvät Kymenlaakson ja Etelä-Savon alueille. Meillä on siis myös hyvät mahdollisuudet laajentaa hyväksi havaittuja toimintoja, ja ehkäpä vielä tulevaisuudessa pystymme tarjoamaan myös Mikkelin kampuksella kaksikielistä sairaanhoitajakoulutusta.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu aloitti kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen *Bachelor of Health Care, Nursing* syksyllä 2022 Kotkan kampuksella vastatakseen lisääntyvään sairaanhoitajien osaajapulaan Kymenlaaksossa. Tässä julkaisussa kuvataan monipuolisesti kokemuksia Kotkan kampuksen kansainvälisen sairaanhoitajakoulutuksen ensimmäisestä vuodesta.

